Preotul N. V. Hodoroabă

TAINELE BISERICII CREŞTINE ORTODOXE

— Cu deosebirile dintre noi, catolici şi sectanţi —

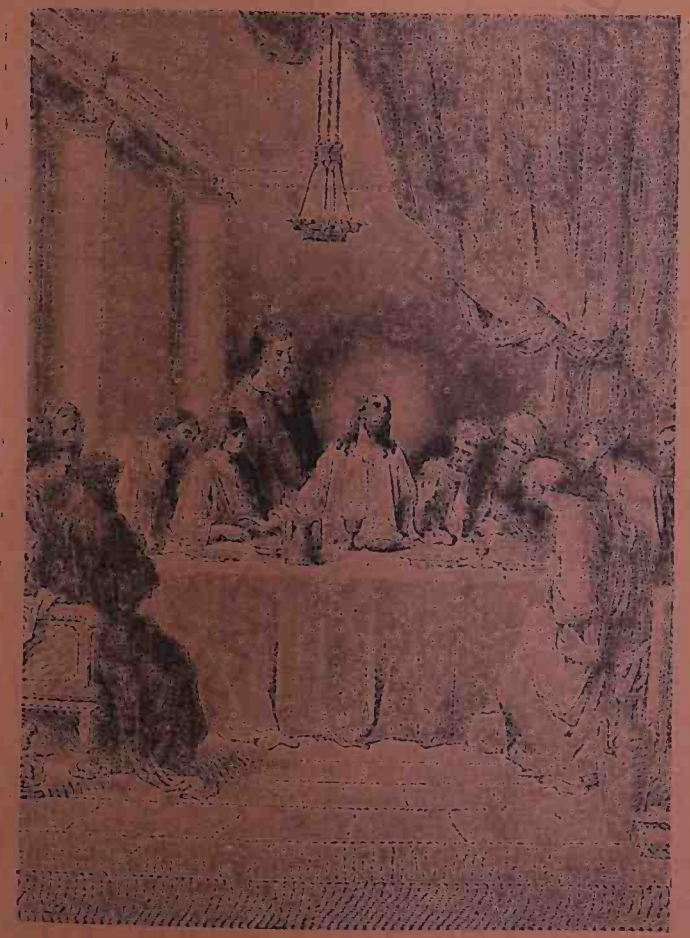

Iaşi — Tipografia „Opinia" — 1936

LEI 20

BCU/IAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

15 MAI. 1936
ale 8986.

TAINELE BISERICII CREŞTINE ORTODOXE

— Cu deosebirile dintre noi, catolici şi sectanţi —

de

Preotul N. V. Hodoroabă

1936

709487
B.C.U. IAŞI

BCUIAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuvânt înainte.

In revista „Biserica Ortodoxă Română", organul oficial al Sf. Sinod, No. 1 (586) din Ianuarie 1930, a apărut: „Concurs deschis de Institutul Biblic": „Institutul Biblic al Bisericii ortodoxe române dorind a tipări în biblioteca sa o seric de broşuri pentru prevenirea şi combaterea propagandei sectante, publică pentru aceasta concurs, pe termen de trei luni adică până la 1 Aprilie 1930, pentru alcătuirea următoarelor broşuri..." (pag. 61).

Din cele 11 subiecte propuse, eu m'am oprit la subiectul Tainele Bisericii, pe care l-am desvoltat potrivit scopului arătat. La 26.III. 1930 am trimis cu petiţie manuscrisul, care s'a înregistrat la Institutul Biblic, Comitetul Administrativ, sub No. 49 din 28. III. 1930. La 10 Decembrie 1931 am primit de la Patriarhie—Consiliul Central Bisericesc—cu No. 8435 aceste rânduri:

Prea Cucernice Părinte,

„Drept rezultat cererei P. C. Voastre înreg. la No 8181 din 1931, am onoare a Vă face cunoscut că din lipsă de fonduri nu putem lua măsuri pentru tipărirea lucrării P. C. Voastre în Editura Institutului Biblic".

Cu arhiereşti binecuvântări.

p. Preşedinte,
ss) Platon

Consilier Referent,
ss) Pr. P. Comerzan

La 6 Mai 1933 mi-am ridicat manuscrisul şi, în aşteptarea unor vremuri mai bune, l-am pus în cartoane. El a fost cercetat şi propus spre tipărire în Editura Institutului Biblic de către P. C. Sa Păr. Econ. Dr. Aurel Crăciunescu, consilier referent în Consiliul Central Bisericesc, fost secretar general în Ministerul Instrucţiunii şi Cultelor sub guvernul D-lui prof. N. Iorga.

Iată cuprinsul acestui referat, care poate ţinea, la nevoie, şi loc de prefaţă.

Lucrarea „Tainele Bisericii" de Preot N. Hodoroabă.

„Lucrarea „Tainele Bisericii" cu deosebire dintre noi catolici şi sectanţi se estinde pe 45 de pagini coale de scris, scrisă cu mâna.

Autorul împarte materialul prezentat în 2 capitole şi anume: Capitolul prim despre Sf. Taine în general, iar capitolul 2 singuratecele Taine pe rând. Capitolul 2 se împarte în 7 părţi. In capitolul prim dovedeşte sau mai bine zis în mod istoric instituirea Sf. Taine, numărul lor; când a fost stabilit numărul, ce învaţă protestanţii despre Sf. Taine, Sf. Tradiţie şi Tainele, câte lucruri se cer la o taină, însuşirile Tainelor şi scopul pentru care au fost înfiinţate, săvârşitorul Tainelor şi primitorul Tainelor.

In capitolul prim dovedeşte în mod istoric cum Biserica a ajuns să aibă Sf. Taine instituite şi introduse în Biserică, arătând totodată abaterile sau deosebirile în privinţa valorii şi a numărului Sf. Taine între diferitele confesiuni şi Biserici, în special arată deosebirile cari sunt cu privire la Sf. Taine între Biserica Protestantă şi anume între Calvini, Socinieni, Anabaptişti, Scvecheri Viclefigi, în ceiace priveşte atât numărul Tainelor cât şi felul de administrare al Sf. Taine.

Arată şi deosebirile de credinţă cari sunt în special între Biserica Protestantă şi cea ortodoxă cu privire la originea, valoarea şi efectul Sf. Taine.

Aserţiunile sale autorul le dovedeşte atât cu citate din Sf. Scriptură cât şi cu citate din cărţile simbolice ale Bisericii.

In cap. 2 vorbind despre Sf. Taine în parte, arată la fiecare Taină originea, însemnătatea, necesitatea, forma, şi felul administrării Tainei, materia Tainei, săvârşitorul Tainei, primitorul Tainei, iar la unele Taine momentele mai însemnate şi caracteristice ca valoare, însemnătate şi efect al respectivei Taine.

Aproape la fiecare Taină se înşiră în special momentele de deosebire cari sunt între Biserica Ortodoxă şi celelalte confesiuni cu privire la această Taină.

Lucrarea arată cunoştinţă frumoasă, o expunere sistematică şi se recomandă spre tipărire".

Consilier referent ss) Aurel Crăciunescu

Bucureşti la 8 Noembrie 1930

*

In vremea, când propaganda fanatică a sectelor protestante e în creştere la noi, şi biserica noastră înregistrează cu durere atâtea dezertări din lagărul fiilor săi, socot, că lucrarea de faţă ar putea fi de un oare care folos, nu numai pentru seminarişti, teologi şi clerici, dar chiar şi pentru orice creştin ştiutor de carte, care doreşte să cunoască, care-i învăţătura bisericii noastre despre Sf. Taine, cu deosebirile dintre noi, catolici şi protestanţi.

Propaganda sectantă face adepţi nu numai în masa de jos a poporului, printre creştinii simpli şi naivi, dar chiar şi printre intelectuali. Exemple ? Iată unul. E d-l general Dr. P. Stavrescu, care scrie în revista adventistă „Amicul Tinerimii" din Bucureşti.

„In acest articol, d. general Stavrescu se rosteşte hotărât pentru adventism. Cetim acolo: „Dintre toate grupele de biserici creştine, grupa ce se arată a fi mai în acord cu adevărul divin, atât prin învăţătură, cât şi prin felul vieţii, am constatat că e biserica numită adventă". (Arhim. Scriban, „Epoca", 6 Februarie 1936).

Ba, această, propagandă a început să facă ravagii până şi în şcoală. Până şi unii învăţători au trecut de partea sectanţilor. Iată, ce citim într'o revistă : „Se găsesc şcoli, unde învăţătorii, fiind sectanţi, îşi prefac toate lecţiile în ore de propagandă sectară, cu scopul de a-şi câştiga prozeliţi pe copii şi pe părinţii copiilor prin copii. Preotul, însărcinat cu predarea Religiei,— care merge numai câteva ore pe săptămână între copii— nu poate face mare lucru faţă de învăţătorul sectant care zilnic are copiii în mână. Trebuie o limpezire a lucrurilor, ca să se poată înlătura grave tulburări în şcoala molipsită

de sectarism". „(Poporul Românesc", Bucureşti, an V, No. 4; 16 Febr. 1936).

*

Prin lucrarea aceasta— ca, de altfel şi prin altele — cred c'am îndeplinit şi un deziderat al Păr. Econ. I. Popescu—Mălăeşti, profesor la Facult. de Teologie din Bucureşti, care în revista sa: „Duminica Ortodoxă" No. 49 = 50 din 1 Aug. 1926, scriind despre lucrarea mea: „Imnuri—Note şi impresii", printre altele P. C. Sa zicea: „Sf. sa are talent... Pe noi preoţii de la „Duminica Ortodoxă" ne miră şi ne doare în acelaş timp constatarea ce facem, că teologi cu talent literar deşi strigă în toate părţile şi de câte ori au prilej, căci biserica ortodoxă stă foarte rău în ceia ce priveşte literatura teologică şi ştiinţifică şi populară, totuşi nu se pun în serviciul cauzei pe care pare că o apără.

Gala Galaction (Pr. Grigore Pişculescu), Nichifor Crainic (Licenţiatul în teologie Ioan Dobre), Părintele Hodoroabă şi alţii, căci mai sunt, nu prind în condeiul lor adâncurile cărţii sfinte şi într'o formă frumoasă să le pună la îndemâna credincioşilor. Ei tac literatură profană ...

*

Zilele acestea, într'o clipă de răgaz, răsfoindu-mi manuscrisele mele, am dat şi peste această lucrare, care aşteaptă de şase ani lumina tiparului. M'am hotărât, să nu mai aştept bunăvoinţa nici unei edituri, fie ea chiar cea a Institutului Biblic.

După cât se vede dar, acest concurs nu s'a mai ţinut. La noi în biserică, măsuri de acest fel, se iau cu greu. Trebuie să ştim însă, că sectanţii nu dorm, ci ei activează încontinuu, după un plan bine stabilit. O primejdie totuşi ne ameninţă în mod serios. Şi nu numai biserica strămoşească, dar chiar şi naţia.

Pentru a putea dar ţine piept acestei propagande, suntem datori, ca să recurgem şi noi la aceleaşi arme întrebuinţate de sectanţi, din care una este şi aceasta: cartea bine alcătuită.

Fac un sacrificiu, tipărind-o pe cont propriu. Am însă credinţa, că fac un bine şi că, lucrarea va fi bine primită.

Iaşi, 19 Februarie 1936.

Pr. N. V. Hodoroabă
Biserica Sf. Atanasie şi Kiril

Tainele Bisericii Creştine Ortodoxe.

CAP. I.

DESPRE SF. TAINE IN GENERAL.

1. Intemeietorul Sf. Taine.

Intemeietorul Bisericii creştine şi conducătorul ei nevăzut este Mântuitorul Hristos. El s'a întrupat din Sfânta Fecioară Maria, după cum au prezis mai dinainte profeţii. S'a născut în peştera din Betleem, a trăit între oameni, a suferit cu ei, i-a iubit şi, le-a predicat învăţătura sa cea nouă, pe care o găsim cuprinsă în sfânta Evanghelie. A luat trup omenesc pentru a împăca pe om cu Dumnezeu. In articolul 3 din simbolul credinţei, mărturisim: „Carele pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire s'a pogorât din ceruri şi s'a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Fecioara Maria şi s'a făcut om". După ce şi-a îndeplinit chemarea, a fost prins de Iudei noaptea şi judecat. A suferit ocări, bătăi, răstignire şi moarte de cruce. Şi-a iubit Biserica întemeiată pe pământ pentrucă, pentru noi şi pentru ea s'a jertfit. Sf. apostol Pavel, îndemnând pe bărbaţi să-şi iubească femeile, zice:... „precum şi Hristos a iubit biserica şi pe sine s'a dat pentru dânsa; ca pre ea să o sfinţească curăţind-o cu baia apei prin cuvânt, ca să o pue înainte pre ea lui-şi slăvită biserică, neavând întinăciune, nici prihană, sau altceva de acest fel; ci ca să fie sfântă şi fără de prihană". (Efeseni, V; 25—17).

In Biserică dar, cel ce intră, se sfinţeşte. Ca mijloc de mântuire, Domnul Hristos a lăsat în ea două mijloace: învăţătura sa dumnezeească, cuprinsă în Sfânta Scriptură

şi Sfintele Taine. Prin acestea, toţi creştinii cari vor, se sfinţesc. Prin Taine noi primim graţia sau harul dumnezeiesc, câştigat de Mântuitorul odată pentru totdeauna prin jertfa sa sângeroasă de pe muntele Golgotha. Şi, pentrucă noi suntem alcătuiţi din trup şi din suflet, de aceia, şi Intemeietorul Bisericii creştine a orânduit anume, că acest har sfinţitor, să ni se împărtăşească nouă în chip văzut, potrivit naturii noastre. In acest scop, Mântuitorul a instituit în Biserica sa, Sfintele Taine sau Mistere prin care să ne curăţim de păcate şi să ne îndreptăm înaintea lui Dumnezeu. De ele avem nevoie, căci, după zisa Psalmistului, cu toţii ne naştem în păcate: „Căci, iată, întru fără de legi m'am zămislit şi întru păcate m'a născut maica mea". (Psalm. 50,6). Iar dumnezeiescul Pavel spune: „Pentru aceea dar, precum prin greşala unuia întru toţi oamenii a intrat osândirea; aşa şi prin îndreptarea unuia, întru toţi oamenii a intrat îndreptarea vieţii". (Rom. V, 18].

Sfintele Taine nu sunt numai nişte semne, ci sunt organe, adică mijloace, prin care harul dumnezeiesc lucrează asupra noastră, dacă ne apropiem de ele cu sufletul plin de credinţă şi de dragoste. Prin Sf. Taine, curăţirea de păcate se face în chip tainic. Ea nu poate fi cuprinsă de simţurile noastre trupeşti.

Tainele dar, sunt nişte lucrări sfinte, pe care le vedem cu ochii, prin care, la rugăciunile slujitorilor bisericeşti, hirotoniţi canonic, se pogoară în sufletele noastre, harul cel nevăzut al lui Dumnezeu. [1]) Is lucrări duhovniceşti. Is roade ale vieţii Mântuitorului. Ele ne hrănesc sufletul, ne sfinţesc şi ne unesc cu Tatăl nostru cel din ceruri. Continua noastră legătură cu Dumnezeu prin ele se înfăptueşte. Şi, după cum o apă ce izvorăşte din munte, stă în legătură cu izvorul până se varsă în mare, tot aşa şi noi păstrăm legătura cu Dumnezeu prin Sfintele Taine de la naşterea noastră şi până la moarte.

2. Numărul Sf. Taine.

In biserica noastră ortodoxă sunt de tot şapte Taine, iată numele lor:

Aceste 4 sunt obligatorii pentru toţi creştinii; Botezul,

[1]) Petru Movilă: „Mărturisirea Ortodoxă", răsp. 99 ed. Buc. 1899.

Ungerea cu sf. Mir, Impărtășania și Pocăința.

Acestea 3 sunt benevole: Preoția, Nunta și Maslul.

Taine care se repetă: Pocăința, Impărtășania, Nunta și Maslul.

Iisus Hristos, Întemeietorul Bisericii și al Sf. Taine.

Taine care nu se repetă: Botezul, Ungerea cu Sf. Mir și Preoția.

N'am putea spune, pentru care pricină Tainele sunt în

număr de şapte şi de ce nu's mai puţine sau mai multe. In Sf. Scriptură nu se spune hotărât, dacă sunt şapte Taine, dacă sunt două sau numai una singură. Nu putem afla aceasta nici dintr'un cuvânt al Mântuitorului. Dar, negreşit, că aşa a fost voinţa Intemeietorului Bisericii. Ştim însă, că ele corespund cu numărul celor şapte daruri ale Sfântului Duh. Despre acestea pomeneşte marele profet Isaia: „Duhul înţelepciunii şi al înţelegerii, Duhul sfatului şi al tăriei, Duhul ştiinţei şi al evlaviei şi Duhul temerei de Dumnezeu". (cap. XI, 2).

Prin aceste daruri dumnezeieşti, ne întărim împotriva greutăţilor şi ispitelor de tot felul cu care avem de luptat în drumul spinos al acestei scurte vieţi pământeşti. Că, zice Domnul: „Intraţi prin uşa cea strâmtă, că largă este uşa şi lată calea. ccea ce duce în perzare şi mulţi sunt cei ce intră printr'însa. Că strâmtă este uşa şi îngustă calea, care duce în viaţă şi puţini sunt cei ce o află pre ea". (Mat. VII, 13—14).

In Biserica creştină, chiar de la început s'au săvârşit toate aceste Taine; dar, neiind trebuinţă, nu s'au accentuat de atunci în număr de şapte şi nici nu s'a făcut numărătoarea lor cum, de pildă, o facem noi astăzi. Despre numărul Tainelor mai avem şi alte dovezi:

a). Biserica catolică-apuseană are şi ea tot şapte Taine. Ea s'a despărţit de biserica de răsărit la anul 1054. Şi, dacă ea practică azi ca şi noi tot şapte Taine, apoi aceasta înseamnă, că le-a moştenit prin Sfânta Tradiţiune de la Biserica primelor veacuri.

b). Nestorienii şi Monofiziţii, secte desprinse de Biserica ortodoxă de pe la începutul veacului al cincilea, păstrează tot şapte Taine. Nu se poate spune, că aceşti eretici le-ar fi împrumutat cu timpul de la biserica ortodoxă. Căci, odată ce ei au plecat de la sânul Bisericii mame, nu-i de admis, ca ei să fi luat de bun, ceea ce ea n'ar fi avut până în momentul rătăcirii şi deslipirii lor.

Dacă în veacul al 17-lea, mitropolitul Kievului, Petru Movilă, le enumeră în Mărturisirea sa, aceasta nu înseamnă, că până atunci ele n'ar fi fost în număr de şapte în practica bisericii ortodoxe; ci, el face aceasta, pentru

că protestanții respingeau cinci Taine și primeau numai două: Botezul și sf. Împărtășanie.

3. Când s'a statornicit numele și numărul de șapte al Sf. Taine.

La începutul veacului al 16-lea s'a iscat în apus reforma religioasă a lui Martin Luter. Biserica de apus s'a despărțit în două: în biserica rom-catolică și în biserica reformată sau protestantă. Așa a rămas și până astăzi. In timp de o sută de ani, reforma s'a răspândit nu numai în Germania și Elveția, ci și în Suedia, Norvegia, Bohemia și Austro-Ungaria. Ungurii au trecut la calvinism, iar Nemții la luteranism. Pe atunci, lupta între catolici și protestanți era în toi. Prin atacul dat de protestanți, biserica rom-catolică slăbise. De aceia, ea, a căutat să se apropie de biserica noastră de răsărit, cu gândul ascuns, de a o cuceri. Acelaș plan îl nutreau și protestanții. Ei căutau să cucerească ținuturile unde catolicismul era mai slab. Invățătura lor greșită, ei o răspândeau prin predicatori și pe-o cale mai ușoară: prin cărți tipărite. La anul 1629 ieși de sub tipar o „Mărturisire de credință" sub numele lui Ciril Lucaris, patriarhul Constantinopolului. Acesta era prieten al Calvinilor și de aceia, și cartea aceasta cuprindea multe rătăciri calvinești.

Protestanții primiau numai două taine: Botezul și Impărtășania. Pe celelalte cinci, ei le respingeau, spunând, că sunt numai simple slujbe religioase și că, prin ele, nu se pogoară darul lui Dumnezeu asupra credincioșilor.

Ei însă rătăcesc cu învățătura lor și în privința celor două Taine, după cum vom vedea, când vom vorbi despre fiecare Taină în parte.

Protestanții mai resping apoi și Sfânta Tradițiune. Nu primesc toate Tainele pentru cuvântul—spun ei—că nu se vorbește lămurit despre toate în Sf. Scriptură. Pentru a combate greșalele lui Ciril Lucaris și ale protestanților, Petru Movilă, mitropolitul Kievului, scoborâtor din familia domnitoare a Movileștilor din Moldova, a alcătuit „Mărturisirea Ortodoxă", care cuprinde 261 de întrebări și răspunsuri. Printre altele, el statornicește, că biserica

noastră ortodoxă are şapte Taine. Le numeşte şi vorbeşte despre fiecare în parte.

La anul 1642, sub domnia lui Vasile Lupu, s'a ţinut un sinod la Iaşi, la care au luat parte, pe lângă mitropolitul Varlaam al Moldovei şi ceilalţi episcopi ai ţării, şi delegaţi ai patriarhiei din Constantinopol, precum şi ai bisericei ruseşti din Kiev. Sinodul a aprobat Mărturisirea lui Petru Movilă, iar mai pe urmă, a primit-o întreaga, biserică din răsărit. Protestanţii au căutat să răspândească în răsărit şi în ţara noastră învăţătura lor greşită, zicând, că sunt numai două Taine. Ca răspuns, biserica noastră ortodoxă, a hotărât în plin sinod, că Tainele sunt în număr de şapte.

Şi a făcut aceasta, din grija, ca nimeni din credincioşii săi să nu fie ademenit de învăţătura rătăcită a reformaţilor.

4. Ce învaţă protestanţii despre Sf. Taine.

Iată ce învaţă protestanţii despre Sf. Taine:

a) In materia trebuitoare la săvârşirea fiecărei Taine, ei nu văd decât nişte semne ale făgăduinţei dumnezeieşti pentru iertarea păcatelor şi întărirea credinţei.

b) Calvin şi Zwingli — doi urmaşi ai lui Luter — învaţă, că elementele materiale sunt numai nişte semne ale darului dumnezeiesc prin care creştinul cel ales este asigurat de credinţa sa şi de făgăduelile de la Dumnezeu.

c) Socinienii văd în Taine numai nişte forme externe care deosebesc pe creştini de cei ce mărturisesc o altă religiune.

d) Anabaptiştii învaţă, că Tainele is nişte semne, care închipue viaţa spirituală.

e) Quacherii nu admit nici o formă văzută a Tainelor. Ele is lucrări spirituale lăuntrice.

f) La săvârşirea unei Taine, protestanţii zic, că nu-i nevoe de preot ori arhiereu, întrucât, după învăţătura lor, oaricare civil poate să săvârşească o Taină.

g) In primele veacuri ale creştinătăţi, ereticii Donatişti, apoi Albingensii în veacul 12-lea şi Viclefiţii în veacul al 14-lea învăţau, că o Taină are preţ numai atunci, când

e săvârşită de o persoană plină de evlavie. O Taină n'are valoare, dacă ii săvârşită de un preot cu scăderi morale şi cu păcate grele.

h). Luteranii şi Calvinii învaţă, că puterea unei Taine atârnă numai de credinţa celor ce-o primesc. Asupra unui creştin păcătos, Taina n'are nici un fel de înrâurire. Rezumând dar, cele de mai sus, vedem, că toate sectele protestante, cu numirile şi învăţăturile lor deosebite, nu numai că nu admit adevărata natură şi formă a Tainelor, dar ei nu cred nici în puterea lor. Nu le socot ca mijloace de împărtăşire a harului dumnezeiesc şi nici ca nişte căi de sfinţire şi de renaştere a credincioşilor către o viaţă mai morală, mai curată şi mai bogată în fapte creştineşti.

6. Sfânta Tradiţiune şi Tainele.

Deşi în Sfânta Scriptură nu ni se arată hotărât numărul Tainelor, cum zic protestanţii, totuşi, pentru cunoaşterea adevărului, trebuie să cercetăm şi Sfânta Tradiţiune, care, în sânul bisericii ortodoxe s'a păstrat neştirbită. După Sfânta Scriptură, ea este al doilea izvor, din care sufletul nostru îşi culege hrana pentru viaţa religioasă. Ceia ce nu cuprinde Sfânta Scriptură, găsim într'însa. Ea ne lămureşte —prin graiul sf. sinoade şi al Sfinţilor Părinţi din cele opt veacuri primare— tot ce e întunecat sau greu de înţeles în Sfânta Scriptură. In ea ni se spune lămurit, că Tainele Bisericii sunt în număr de şapte şi că, ele s'au practicat de îndată ce aceasta şi-a luat fiinţa. Dacă protestanţii n'ar respinge Sf. Tradiţiune, n'ar avea nici un motiv, ca să nu primească cele şapte Taine ale Bisericii. Dacă în Biblie nu se dă aparte numele fiecărei taine, apoi, aceasta este pentru cuvântul, că Noul Testament nu este o carte de şcoală, ci el cuprinde laolaltă toate adevărurile creştine, pe care ori ce fiu credincios al Bisericii trebuie să le priceapă în adevăratul lor înţeles.

Noi trebuie să credem în Sf. Tradiţiune, căci sf. apostol Pavel ne spune: „Drept aceia, fraţilor, staţi şi ţineţi predaniile care v'aţi învăţat, ori prin cuvânt, ori prin epistola noastră".

(II Tesaloniceni, II, 15). De asemeni şi sf. evanghelist Ioan zice: „Sunt încă şi alte multe câte a făcut Iisus, care de s'ar fi scris câte una, nici în lumea aceasta mi se pare că n'ar încăpea cărţile ce s'ar fi scris. Amin". (Ioan, XXI,25).

6. Câte lucruri se cer la o Taină.

Pentru ca o Taină să se poată săvârşi, se cer trei lucrări deosebite şi anume:

a) Materia potrivită, care se întrebuinţează, ca de pildă: apa la Botez, pânea şi vinul la sf. Impărtăşanie, sf. Mir la Taina Mir-ungerii, untdelemnul la sf. Maslu.

b) Săvârşitorul. E preotul ori arhiereul, hirotoniţi canonic, adică, potrivit canoanelor şi rânduelilor bisericeşti. Episcopul poate săvârşi toate Tainele. Preotul le poate şi el săvârşi pe toate, în afară de Taina Preoţiei, pe care o săvârşeşte întodeauna numai episcopul.

c) Chemarea Sf. Duh. Ea se face prin anumite semne şi rugăciuni. Prin acestea preotul se roagă pentru a se pogorî Sf. Duh, ca să sfinţească şi să întărească pe credinciosul care primeşte Taina.

7. Insuşirile Tainelor şi scopul pentru care ele au fost înfiinţate.

Contrar celor ce protestanţii socot despre Taine, biserica noastră ortodoxă învaţă, că ele au următoarele însuşiri de căpitenie.

1) Obârşia lor dumnezeească. Adică, ele sunt înfiinţate, orânduite de însuşi Mântuitorul Hristos, în timpul vieţii sale pământeşti, fie înainte de patimă, fie după învierea sa din morţi.

2) Tainele sunt slujbe care se săvârşesc în biserică sau aiurea—după împrejurări— în faţa noastră şi nu în ascuns. Deci, sunt slujbe pe care le vedem cu ochii noştri.

3) Prin ele se revarsă asupra noastră, dacă le primim cu credinţă, darurile cele nevăzute ale lui Dumnezeu.

In ce priveşte scopul pentru care ele au fost orânduite, ni-l arată foarte desluşit „Mărturisirea Ortodoxă" în

răspunsul la întrebarea 101: „Întâi, ca să fie semne ale adevăraților fii ai lui Dumnezeu, adecă ai Bisericii ortodoxe sobornicești și apostolești; pentrucă cel ce întrebuințează aceste taine, cum se cade, este în Biserica lui Dumnezeu membru drept și adevărat al ei și fiu al lui Dumnezeu dupre har. Al doilea, ca să avem un semn vederat al credinței noastre în Dumnezeu, că rămânând statornici și întăriți în credință și cu fapte bune, să ne mântuim în viața de veci. Al treilea, ca să avem doftorii neîndoelnice, spre a alunga boalele păcatelor noastre". (pag. 93).

8. Săvârșitul Tainelor.

Săvârșitul principal al Tainelor este Mântuitorul Hristos. El este întemeietorul Bisericii. El o conduce neîntrerupt în chip nevăzut. Înainte de a se înălța la ceruri, trimițând pe apostoli la predică, le-a spus:... „și iată, eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului; amin". (Matei, XXVII. 25). El este dar, capul Bisericii. Mântuitorul însă, a dat puterea de a săvârși Tainele, apostolilor săi și prin ei, urmașilor lor din neam în neam, adică: episcopilor și preoților, cari au fost hirotoniți după rânduelile canonice. La slujba tainelor, săvârșitorul este dator să observe acestea:

1) Să nu schimbe nimic din rânduiala slujbei hotărâtă de Biserică; dar nici să mai adaoge ceva. Pentrucă, acele rânduieli și rugăciuni au asupra inimilor putere lucrătoare, înălțându-le spre cele cerești.

2) Materia Tainelor să fie fără cusur, iar rostirea cuvintelor să fie pe deplin auzită și înțeleasă.

3) Săvârșitorul să oficieze slujba Tainelor cu adevărată evlavie pe care să o insufle și credincioșilor de față.

4) Săvârșitorul să n'aibă pe suflet păcate grele și să nu fie oprit de la servicii de către episcop sau de către judecata bisericească. E drept, că nevrednicia acestuia, nu atrage după sine oprirea darului dumnezeiesc, de a se pogorî asupra creștinului primitor, dar în schimb, el își atrage asupra sa grea osândă.

5) De câte ori preotul e chemat să săvârşească o Taină, să se ducă fără zăbavă: mai cu seamă la Taina Botezului şi a sfintei Impărtăşanii, pentruca, nu cumva murind pruncul nebotezat sau un creştin neimpărtăşit, să se piardă un suflet din cele răscumpărate cu scump sângele Domnului.

6) Săvârşitorul să aibă acelaş gând curat pe care l-a avut şi Mântuitorul când le-a întemeiat. Deci: preamărirea lui Dumnezeu şi mântuirea poporănilor săi.

9) Primitorul Tainelor.

Prin Taine se mântuesc numai creştinii în viaţă. După moarte, omul prin sine, nu se mai poate îndrepta înaintea lui Dumnezeu. Insuşi Mântuitorul ne spune în parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr, că după moarte, bogatul s'a dus în iad, iar Lazăr în sânul lui Avraam, adică, în rai şi că, la cererea bogatului de a-l trimite pe Lazăr să-i răcorească arsura, Avraam îi răspunde, că nu se poate: „Şi peste toate acestea, între noi şi voi prăpastie mare s'a întărit; ca cei ce vor să treacă de aici către voi, să nu poată; nici cei de acolo la noi să treacă". (Luca, XVI, 26).

Primitorul Sfintelor Taine, nu poate fi altcineva decât numai un creştin.

Primitorul Tainei Botezului este acel prunc sau om matur, care n'a primit încă această taină după rânduiala ortodoxă. Primitorii celorlalte Taine însă, sunt numai creştinii, cari au devenit prin botez, membri sau fii ai Bisericii. Pentru primirea Tainelor, creştinii sunt datori, ca să se pregătească trupeşte şi sufleteşte. Se cere dar, de la credincioşi: evlavie, inimă curată şi sufletul împăcat. Despre acestea, să dea dovadă nu în vorbe deşarte, ci în purtare, adică în fapte.

Despre Sfintele Taine în parte.

CAP. II.

I. TAINA BOTEZULUI.

1. Botezul în Legea Veche.

Înainte de venirea Mântuitorului și Iudeii aveau un fel de botez. Era o spălare cu apă, dar nu ca ceia de toate zilele, ci mai deosebită, care se făcea cu oarecare solemnitate. În chipul acesta au fost sfinţiţi în preoţi, Aaron și fii lui: „Apoi adă pre Aaron și pre fii săi la ușa cortului întrunirei și spală-i cu apă...". (II Moisi, XXIX, 4).

Dacă un păgân trecea la legea iudaică, el era spălat cu apă, ca semn, că pe viitor trebuia să se ferească de toată necurăţia și de obiceiurile păgâne. Deasemenea, și sf. Ioan Botezătorul, boteza pe Iudei în apa Iordanului în semn de pocăinţă. Acesta era botezul pocăinţei prin care el pregătea pe poporul iudeu pentru primirea lui Mesia cel prezis de profeţi. Prin aceste feluri de botezuri însă, oamenii nu se puteau mântui de păcat. O spune lămurit însuși Sf. Ioan, Inainte Mergătorul, vestind un alt botez mai mare și anume, botezul Bisericii creștine, prin care creștinii aveau să se curăţe de păcatul strămoșesc: „Eu vă botez pre voi cu apă, spre pocăinţă; iar cela ce vine după mine, mai tare decât mine este, căruia nu-i sunt vrednic a-i ţinea încălţămintele; acesta vă va boteza pre voi cu Duh Sfânt și cu foc". (Mat. III, 11).

2. Întemeietorul.

Întemeietorul acestei taine este Mântuitorul Hristos. Când a împlinit vârsta de 30 ani, adică vârsta când la Iudei un bărbat era socotit major și putea să devină învăţător, El însuși s'a coborât la Iordan și, întâlnindu-l pe Sf. Ioan, i-a cerut, ca să-l boteze. Și l-a botezat. Mân-

tuitorul însă, n'a întemeiat această taină decât mai târziu, după ce isprăvise tot lucrul său mesianic pentru mântuirea lumei şi anume, după învierea sa din morţi. Inainte de a se înălţa la ceruri, de pe muntele Măslinilor, El zice ucenicilor: „Datu-mi-s'a toată putcrea în cer şi pe pământ; drept aceia, mergând învăţaţi toate neamurile, botezându-i pre ei în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh; învăţându-i ca să păzească toate câte am poruncit vouă; şi iată, eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului, Amin". (Mat. XXVIII, 8-20).

Iar când a vorbit cu Nicodim, a zis despre botez: „De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va putea să intre întru împărăţia lui Dumnezeu". (Ioan, III, 5).

3. Trebuinţa Tainei.

Botezul este taina Bisericii, în care omul prin apă şi prin Duh se curăţeşte de păcatul strămoşesc săvârşit de Adam şi Eva, precum şi de celelalte păcate ce le-ar mai fi făcut până la botez; dacă cel ce se botează, nu-i prunc. Noi mărturisim credinţa noastră în taina aceasta în articolul zece din crez: „Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor". Prin botez omul se renaşte în Hristos către o viaţă nouă şi îşi sfinţeşte sufletul, devenind astfel membru al Bisericii şi moştenitor al împărăţiei lui Dumnezeu. Sfântul apostol Pavel zice: „Că oricâţi în Hristos v'aţi botezat, în Hristos v'aţi şi'mbrăcat. Nu este Iudeu nici Elin, nu este rob nici slobod, nu este parte bărbătească nici femecască; ci voi toţi unul sunteţi întru Iisus Hristos. Iar dacă sunteţi voi ai lui Hristos, iată, a lui Avraam sământă sunteţi şi după făgăduinţă moştenitori". (Galat. III, 27-29).

Fără botez nu putem primi darurile Duhului Sfânt şi nici iertarea păcatelor. În ziua Pogorârii Duhului Sfânt —Dumineca Mare— sfântul apostol Petru a zis către popor: „Pocăiţi-vă şi să se boteze fiecare din voi întru numele lui Iisus Hristos spre ertarea păcatelor şi veţi lua darul Sfântului Duh". (Fapt. Ap. II, 38).

Sfinții Părinți numesc botezul: baie, lumină, sfințire, pecetea lui Hristos, apa vieții veșnice, etc.

Botezul este cea dintâi taină a Bisericii și ușa de intrare. Prin el creștinul își capătă dreptul de-a primi și celelalte taine. Fără el nimeni nu poate fi socotit fiu și membru al Bisericii. Prin el ne facem părtași vieții veșnice, că zice dumnezeiescul Pavel: „Nu din lucrurile cele întru dreptate, carc am făcut noi; ci dupre a lui milă ne-a mântuit pre noi prin baea nașterei cei de a doua și a înnoirei Duhului Sfânt, prc care l-a vărsat preste noi de prisosit prin Iisus Hristos Mântuitorul nostru, ca îndreptându-ne prin harul lui, moștenitori să fim după nădejdea vieții cei veșnice". (Tit. III, 5–7).

4. Forma văzută și materia.

Forma tainei-e scufundarea de trei ori în apă sfințită, a celui ce se botează și în care se toarnă și puțin untdelemn sfințit. Preotul zice aceste cuvinte: „Se botează robul lui Dumnezeu (cutare) în numele Tatălui, amin; și al Fiului, amin; și al Sfântului Duh, amin; acum și pururea și în vecii vecilor, amin".

Materia tainei este apa curată, căci și apa Iordanului în care s'a botezat Domnul, a fost curată. Pentruca botezul să fie valabil—adică deplin, el trebuie să fie săvârșit în numele Sfintei Treimi prin afundarea de trei ori, care închipuește: nașterea, moartea și învierea Domnului. Rânduelile bisericești spun, că episcopul și preotul, cari nu săvârșesc botezul în numele Sf. Treimi, cum a poruncit Mântuitorul, să fie scoși din treaptă, adică caterisiți. Sfântul Vasile cel Mare, vorbind despre Sf. Duh, zice: „Sunt două mijloace pentru mântuire, unite prin natura lor și nedespărțite; căci credința este deplină prin botez și botezul este întemeiat pe credință; dar și botezul și credința sunt îndeplinite prin acelaș nume. După cum credem în Tatăl, Fiul și Sf. Duh, tot asemenea suntem botezați în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, și după cum mărturisirea credinței vine înainte, astfel și botezul pecetluește

primirea de bună voie a noastră şi credinţa vine în urmă", [1])

Iar sfântul Ioan Damaschin zice: „Domnul ne-a poruncit a ne renaşte prin apă şi prin Duh, sub însuflarea şi împărtăşirea Duhului Sfânt în apă, după rugăciunea de chemare; pentrucă omul e format din două părţi: suflet şi corp. Domnul ne-a curăţit prin apă şi prin Duh. Prin Duh spre a reînoi în noi chipul şi asemănarea lui Dumnezeu; prin apă spre a curăţi corpul de păcat prin graţia Duhului şi a-l libera de peire. Apa aici e chipul morţii, iar Duhul arvona vieţii". [2])

5. Săvârşitorul Tainei.

Taina botezului e săvârşită de episcop ori preot. Înainte de a se despărţi de ucenicii săi, Mântuitorul le-a poruncit, zicând: „Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sft. Duh". (Mat. XXVIII, 19).

Diaconul nu poate boteza decât doar în lipsa preotului şi episcopului şi numai în cazuri grele, adică, când pruncul trage de moarte. Ba, mai mult: ori ce creştin o poate săvârşi, numai ca pruncul să nu moară păgân. „Dar la vreme de nevoie poate să săvârşească această taină şi o faţă mirenească bărbat sau femeie, întrebuinţând materia cuviincioasă, apă curată şi firească şi rostind cuvintele de botez". [3])

In urmă, dacă pruncul trăeşte, preotul nu-l mai afundă în apă, ci numai îndeplineşte celelalte forme, cetind molitfele arătate în carte la rânduiala botezului. De obiceiu, lângă lehuză, câtva timp după naşterea pruncului, stă moaşa. Acestea trebuie să fie învăţate de preoţi, la sate mai ales, cum să afunde pe copii şi să zică cuvintele de botez, când e cazul, pentru a nu se pierde un suflet nevinovat.

1) Econ Şt Călinescu: Teologia Dogmatică, Buc, 1903, pag. 104.
2) Ibid. op. cit. pag. 193.
3) Mărturisirea Ortodoxă, op. cit. pag. 94.

6. Primitorul Tainei.

Pot primi această taină numai oamenii în viață, prunci sau vârstnici. La începutul creștinismului se botezau mai cu seamă oamenii în vârstă, Iudei sau păgâni, cari treceau la credința creștină. Tot de atunci însă, s'a obișnuit a boteza și pe prunci. Mântuitorul nu spune apostolilor, ca să boteze numai pe cei în vârstă, ci pe toți: „botezați toate neamurile". Deci, și pe prunci. In Sf. Scriptură găsim locuri unde se spune, că apostolii au botezat și pe prunci:

„Și o femeie anume Lidia, care vindea pânze mohorâte, din cetatea Tiatirilor, cinstind pe Dumnezeu, asculta; căreia Domnul i-a deschis inima ca să ia aminte la cele ce se grăiau de Pavel. Și dacă s'a botezat ea și casa ei".. (Fap. Apost. XVI, 14-15) Temnicerul s'a botezat cu toți ai casei: „Și luându-i pre ei într'acel ceas al nopței, i-a spălat de rane și s'a botezat el și ai lui toți îndată". (Fap. Apost. XV, 33). Toată familia sutașului Cornelie a fost botezată. (Fapte, X, 24 și 48). Sf. Apostol Pavel zice: „Botezat-am și casa lui Ștefana...". (I Cor. XV, 16). Pruncii au dreptul să fie mântuiți: „Vouă vă este dată făgăduința și copiilor voștri". (Fapte, XVI, 33). Mântuitorul însuși spune: „Lăsați pruncii să vină la mine, căci a unora ca acestora este împărăția lui Dumnezeu". (Marcu, X, 14). Și Sf. Tradiție la fel glăsuește. Așa, scriitorul bisericesc Origen zice: „Biserica a primit dela apostoli predania de a boteza și pe copii mici". Sf. Ciprian, episcopul Cartagenei ne spune că, la sinodul din 252 s'a hotărât, că de la botez nimeni să nu fie oprit. Deci, nici pruncii, căci ei sunt mai vrednici decât noi de milostivirea și de darul lui Dumnezeu pe care îl revarsă asupra noastră prin taina botezului.

Nu se cuvine a boteza pe cei morți [1]). E un obiceiu însă, în multe părți, la sate, ca în ziua de Bobotează, după terminarea sfintei slujbe, preotul să meargă la ci-

1) Pidalion. M-rea Neamțu. Explicarea canon. 83 al Sinod 6 ecumenic.

mitir şi să boteze pe pruncii, cari au murit în timpul anului, nebotezaţi. Tatăl pruncului mort aduce agheazimă mare de la şapte biserici şi, de faţă fiind moaşa, naşul cu lumânarea în mână, şi alte rude, preotul stropeşte cu agheazimă osişoarele pruncului desgropat, sau numai mormântul, zicând cuvintele de botez. Acesta, însă, nu-i botez, ci numai o închipuire de botez. E mai mult o mângâiere pentru părinţii, cari — cine ştie din a cui vină — şi-au pierdut pruncul necreştinat. Acest obiceiu, cu greu se poate desrădăcina, deşi el, după cum am arătat mai sus, n'are nici o putere, căci morţii nu se botează.

*

De la primitorul Tainei se cere: a) credinţă. Mântuitorul zice: „Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi evanghelia la toată făptura. Cela ce va crede şi se va boteza, se va mântui; iar cel ce nu va crede, se va osândi". (Marcu, XVI, 15—16).

b) Pocăinţă. Despre aceasta sf. apostol Petru zice: „Pocăiţi-vă şi să se boteze ficcare dintru voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor şi veţi lua darul Sf. Duh". (Fapte, II, 38).

Pruncii, cari nu pot crede şi nu se pot pocăi, sunt botezaţi pe credinţa părinţilor şi a naşilor, cari făgăduesc în numele lor, că se leapădă de diavol şi garantează creşterea lor în credinţa şi învăţăturile Bisericii. Pentru credinţa sutaşului, Mântuitorul i-a vindecat sluga. (Mat. VIII, 13). Pentru credinţa femeii cananience, Mântuitorul i-a vindecat fiica. (Mat. XV, 28). Pentru credinţa tatălui. Mântuitorul a scos din fiul său bolnav pe duhul cel mut. (Marcu, IX, 23).

Primitori ai botezului mai pot fi şi acei eretici, cari vor să treacă la ortodoxie, dar cari n'au fost botezaţi în numele Sf. Treimi. Astfel sunt Unitarii şi Quakerii, cari nu recunosc botezul. Numai în acest caz botezul se repetă. Când cineva găseşte un copil aruncat — şi din nefericire sunt şi astfel de mame fără inimă, care îşi aruncă odrasla—şi nu se ştie dacă e botezat, atunci preotul îl botează, dar adăogând cuvintele: „dacă n'a mai fost botezat".

De-cumva pruncul a mai fost botezat, apoi, al doilea botez nu mai are preţuire.

7. Naşii.

Naşul la botez nu-i decât un garant în faţa Bisericii şi a lui Dumnezeu. Pruncii nu pot rosti crezul; de aceia, pentru credinţa lor chiezăşuesc părinţii şi naşul. Acesta trebuie să fie creştin ortodox, să rostească crezul şi cuvintele de lepădare de diavol, în numele pruncilor, cari se numesc: fini. El e dator să supravegheze viaţa finului, ca să păzească poruncile Bisericii şi să ducă un trai vrednic de numele de creştin. Dar, în primul rând, se cere, ca şi ei să fie buni creştini,

Dacă cel ce se botează e în vârstă, atunci trebuie, el singur să zică crezul şi lepădările, Naşul atunci e numai un martor. Nu pot fi primiţi ca naşi: necredincioşii, ereticii şi schismaticii. Nu pot fi primiţi ca naşi nici pruncii, de oarece ei însăşi au încă nevoie de creştere şi de minte. La fel şi cei smintiţi la minte.

După botez, naşii devin părinţi spirituali ai finilor.

8. Botezul dorinţei şi botezul sângelui.

Biserica a recunoscut, ca membri şi fii ai săi şi pe patriarhii, profeţii şi toţi dreptii din Legea Veche, cari au murit înainte de venirea Mântuitorului, dar cari au crezut în apropiata sa venire. Prin puterea credinţei lor, toţi aceştia l-au zărit pe Mântuitorul prin negura veacurilor viitoare. Au dorit să-l vadă şi să-l audă predicând. Au închis însă ochii în lacrămi, nădăjduind în îndeplinirea făgăduinţei lui Dumnezeu, făcută celor dintâi oameni şi reînoită prin profeţi.

Pe aceştia, nu numai că Biserica îi socoate ca botezaţi cu botezul dorinţei, dar i-a şi trecut în rândul sfinţilor, pentru care cuvânt, noi îi venerăm. Chipurile lor sunt în bisericile noastre. Din catapeteazma bisericii nu lipsesc icoanele profeţilor. Sunt puşi alături cu cei 12 apostoli. Despre unii ca aceştia vorbeşte sf. ap. Pavel: „Şi încă ce voi mai zice? Că nu-mi ajunge vremea a spune de Ghedeon şi de Varac şi de Samson şi de Ieftae şi de

David şi de Samuel şi de prooroci. Cari prin credinţă au biruit împărăţii, au lucrat dreptate, au dobândit făgăduinţele, au astupat gurile leilor...Cărora nu era lumea vrednică: în pustii rătăcind şi în munţi şi în peşteri şi în crăpăturile pământului". (Evrei, XI, 32—38).

S'au mântuit, deşi nu l-au văzut pe Mesia, ca să poată rosti şi ei cu dreptul Simeon: „Acum elibercază pe robul tău, Stăpâne, după cuvântul tău, în pace; că văzură ochii mei mântuirea ta..." (Luca II, 29-30).

Biserica mai socoate ca membri şi fii ai săi şi pe toţi acei, cari au murit nebotezaţi în timpul persecuţiilor, dar cari au mărturisit pe Mântuitorul şi învăţătura sa înaintea lumii, fără frică de pedeapsă. De oarece aceştia au suferit chinurile şi moartea pentru credinţa în Domnul Hristos, Biserica îi scoate ca botezaţi cu botezul propriului lor sânge. Ei s'au mântuit, că însuşi Domnul zice: „Deci, tot cela ce va mărturisi pre mine înaintea oamenilor, îl voi mărturisi şi eu pre dânsul înaintea Tatălui meu, carele este în ceruri". (Mat. X, 32). Iar în alt loc: „Că cine va vrea să-şi mântuiască sufletul său, pierde-l-va pre el; iar cine îşi va pierde sufletul său pentru mine şi pentru evanghelie, acela îl va mântui pre el". (Marcu, VIII, 35). Pe acest botez l-a înţeles Mântuitorul când a întrebat pe ucenicii săi: Puteţi să beţi paharul care eu beau? şi cu botezul cu care eu mă botez să vă botezaţi?" (Marcu, X, 38). Despre acest botez şi Sf. Vasile cel Mare zice: „Sunt oameni, cari în lupta pentru credinţă au primit moartea pentru Hristos; ei nu mai au trebuinţa de simbolul apei pentru mântuirea lor, fiind botezaţi prin propriul lor sânge". (Despre Sf. Duh, Cap. 15).

9. Deosebirea între noi, rom-catolici şi sectanţi.

Rom-catolicii nu săvârşesc botezul ca noi prin întreita afundare; ci prin turnare, abătându-se astfel de la vechea practică a Bisericii. Ei mai zic: „eu te botez" şi nu „botează-se", ceia ce ar însemna, că preotul săvârşeşte

taina şi nu Mântuitorul, Capul nevăzut al Bisericii.

Sectanţii săvârşesc botezul prin stropire. Unii tăgăduesc trebuinţa apei la botez, iar alţii admit şi alte lichide în afară de apă. Şi unii şi alţii greşesc. Cufundarea nu poate fi înlocuită prin turnare sau stropire, căci însuşi cuvântul botez, înseamnă a afunda, a scufunda. E drept, că în trecut, s'a practicat şi botezul prin turnare şi stropire; dar numai în cazuri de nevoie şi de grabă mare şi anume, când pruncul trăgea de moarte şi, când nu se găsea la îndemână destulă apă pentru a-l afunda. In asemenea cazuri, e îngăduit a se săvârşi botezul şi astfel; dar aceasta e numai ceva întâmplător şi nu o regulă, de care să ne ţinem.

Unele secte ca: Baptiştii, Anabaptiştii, Adventiştii, învaţă, că botezul nu e valabil decât dacă se săvârşeşte asupra adulţilor. De aceia, aceşti sectanţi, pe copiii acelora cari trec la credinţa lor, îi botează a doua oară. Aşa dar, repetă botezul. Dar noi, în art. 10 din crez, zicem: „Mărturisesc un botez..." Sf. Pavel zice: „Un domn, o credinţă, un botez". (Efes. IV, 5). Deci, botezul nu se repetă.

Sectanţii Nazareni sau Pocăiţi nu-şi botează copiii decât între 7—14 ani.

2. TAINA UNGERII CU SF. MIR.

1. Numele Tainei.

Ungerea cu sf. Mir este a doua taină a Bisericii. Prin botez creştinul s'a născut la o viaţă nouă. S'a curăţit de păcatul strămoşesc şi-i îndreptat înaintea lui Dumnezeu. Şi, după cum pentru a putea trăi şi creşte, pruncul are nevoie de aier şi lumină, de hrană şi ajutor, tot aşa şi pentru a se întări în viaţa spirituală, are nevoie de harul dumnezeiesc. Fără de acesta nu poate trăi şi creşte în viaţa spirituală. Pentru întărirea darului dumnezeiesc primit prin botez, pruncul primeşte îndată şi a doua taină. Prin ungerea cu sf. Mir a părţilor trupului, cel botezat sporeşte şi se întăreşte prin harul Sf. Duh, în viaţă spirituală în care a intrat prin taina botezului.

Părinții bisericești dau acestei taine mai multe numiri, ca: ungere, ungere misterioasă, ungerea mântuirei, darul Sf. Duh, simbolul spiritului, săvârșire, pecetia vieții veșnice, pecetie duhovnicească, pecetia Domnului.

2. Intemeietorul.

Mântuitorul a vorbit adeseori apostolilor săi despre Sf. Duh pe care avea să-l trimită lor și celor ce aveau să creadă într'însul. Acesta avea să-i ajute la îndeplinirea chemărei lor: „Dacă cineva însetează, să vie la mine și să bea. Dacă cineva crede în mine, râuri de apă vie vor curge din pântecele lui. Iar aceasta a zis pentru Duhul pe care erau să-l primească cei ce cred întru dânsul; că încă nu era Duh Sfânt, că Iisus încă nu se proslăvise". (Ioan, VII, 37—39).

Făgădueala aceasta s'a îndeplinit în chip văzut în ziua Cincizecimei — Dumineca Mare — când Sf. Duh s'a pogorât peste apostoli în chip de limbi de foc. Sfinții apostoli trebueau să împărtășească și ei credincioșilor pe Sf. Duh tot sub o forma văzută. Deci, ei își puneau mânile pe capul celor botezați și-i ungeau cu sf. Mir. In Faptele Apostolilor cetim: „Iar auzind apostolii cei din Ierusalim, cum că a primit Samaria cuvântul lui Dumnezeu, au trimis către dânșii pre Petru și pre Ioan. Cari pogorându-se, s'au rugat pentru ei, ca să ia Duhul Sfânt. Pentrucă încă nici preste unul dintre ei nu se pogorâse, ci numai botezați erau întru numele Domnului Iisus. Atunci puneau mânile preste ei și luau Duhul Sfânt". (Fapte, VIII, 14—17).

Despre *ungere* însă amintește sf. apostol și evanghelist Ioan, zicând:

„Și voi ungere aveți de la Cel Sfânt și știți toate". (I ep. II, 20).

Sf. apostol Pavel zice: „Iar cela ce ne adeverează pre noi împreună cu voi întru Hristos și ne-a uns pre noi, Dumnezeu este. Care ne-a și pecetluit pre noi, și a dat arvona Duhului întru inimile noastre". (II ep. Corint. I, 21-22).

Cu vremea însă, nu s'au mai pus mânile, ci a rămas

singură ungerea, care ne înfățișează partea nevăzută a tainei într'un chip mai simțit decât punerea mânilor. Deci, tot sf. apostoli, cari la început săvârșeau această taină prin punerea mânilor, mai pe urmă, vor fi înlocuit-o cu un semn, care aduce mai bine cu vorba: ungere.

3. Forma văzută.

Este ungerea în semnul crucii cu sf. Mir a părților celor mai de seamă ale trupului, ca: frunte, ochi, urechi, nas, gură, piept, mâni și picioare. La ungere, preotul sau episcopul rostește cuvintele: „Pecetia darului Duhului Sfânt, amin". Mai este rugăciunea pe care o citește preotul înainte de ungere, pentru chemarea Sf. Duh și care se făcea și pe vremea apostolilor. Ungerea aceasta e veche. Nu-i putem fixa o dată anumită, dar sigur este, că durează din vremea apostolilor. Dăduseră ordine aspre, ca toți creștinii să țină cu strictețe tradiția scrisă sau practicată prin grai. (Tim. VI, 20; II Tesal. II, 15). Urmașii lor nu vor fi îndrăznit, ca să schimbe ceva din rânduelile apostolice și mai cu seamă, din cele cu privire la tainele Bisericii. Dacă s'ar fi întâmplat vre-o schimbare, ar aminti-o istoia bisericească și am ști și timpul când s'a petrecut. Trebuitoare era doar ungerea; nu tot așa însă, și punerea mânilor.

Părinții bisericești când vorbesc despre această taină, amintesc numai despre ungere și nu pomenesc nimic despre punerea mânilor. Ciril al Ierusalimului are o cuvântare întreagă despre această taină, arătând și părțile corpului care trebuesc unse. (Mistagogia, 3, 4).

Ungerea în cruciș cu sf. Mir este iarăși veche. Sf. Ambrozie și Fericitul Augustin din veac. al 4-lea, lămuresc și scopul acestei ungeri. Sinodul II ecumenic în canonul 6 și sinodul al VI-lea în canonul 5 arată ungerea frunței, ochilor, gurei, urechilor și nărilor. Efrem Sirul vorbește despre ungerea tuturor simțurilor, pentru ca toate să se întărească prin puterea harului dumnezeiesc. Formula: „pecetia darului Duhului Sfânt" e hotărâtă de si-

nod. II ecum. în Canonul 7 şi în canonul 95 al sin. VI ecumenic.

4. Săvârşitorul şi primitorul.

Este preotul şi episcopul. Preotul poate săvârşi ungerea. Nu poate sfinţi însă sf. Mir. Aceasta o face numai arhiereul, potrivit hotărârei canon. 3 al sinod. II din Cartagena, căci aşa era şi în vechime. La noi în ţară, pregătirea şi sfinţirea sf. Mir, se face în fiecare an în Joia Patimilor de către soborul membrilor Sf. Sinod la Patriarhia din capitală. Sf. Mir este alcătuit din untdelemn, balsam şi alte aromate, scoase din nişte plante ce cresc în ţările din răsărit. De acolo, prin mitropolii, episcopii şi protopopii, el se împarte tuturor preoţilor din ţară. In sticluţe închise e păstrat în nişte cutii, care pentru aceasta se şi numesc : mirniţe.

5. Roadele Tainei.

Prin ea se împărtăşeşte primitorului harul Sf. Duh. Prin botez ne curăţim de păcatul strămoşesc precum şi de păcatele săvârşite până la botez. Prin taina aceasta însă, ni se împărtăşesc toate darurile Sf. Duh, trebuitoare pentru viaţa duhovnicească, ca să ne lumineze mintea şi să ne întărească voinţa, pentru a înţălege şi mărturisi adevărurile de credinţă. Aceste daruri sunt în număr de şapte şi le-am enumerat în altă parte. Ne dă putere să sporim în evlavie. Sf. ap. Pavel zice : „Eu pot totul în Iisus Hristos, care mă întăreşte": (Filip. V, 13).

6 Când se repetă Taina.

In timpurile vechi, potrivit canonului 7 al sinodului II şi canonului 95 al sinod. VI ecumenic, ereticii botezaţi cu botezul adevărat : Arienii, Macedonenii, Novaţienii şi alţii, se primiau în sânul bisericii ortodoxe, ungându-se numai cu sf. Mir. Prin lepădarea însă de credinţa creştină ortodoxă, ereticii îşi pierd starea lor adevărată şi pierzând şi darurile Sf. Duh, ei nu mai fac parte din Biserica lui Hristos.

Dacă unii din aceştia, recunoscându-şi greşala şi rătăcirea, se reîntorc la sânul Biserici mame, ca nişte fii rătăciţi, atunci, pentru a putea primi din nou darurile Sf Duh—pe care le-au pierdut prin lepădare de credinţă—li se repetă ungerea cu sf Mir. Pe hotărârile canoanelor amintite, biserica ortodoxă primeşte şi astăzi în sânul ei pe eretici, pe Luterani, Calvini, pe catolici şi pe Armeni, numai prin ungere cu sf. Mir. Atât primirea sectanţilor însă, cât şi a catolicilor, se face după rânduieli deosebite. Se obişnueşte a mai unge cu sf. Mir şi pe împăraţi şi pe regi, la încoronare. Această ungere însă, nu-i o repetire propriu zisă a tainei, ci numai un grad mai înalt de împărtăşire a darurilor Sf. Duh, pentru îndeplinirea înaltelor îndatoriri ca să poată cârmui poporul creştineşte, cu pace şi cu dreptate.

7. Deosebirea între noi, rom-catolici şi sectanţi.

De prin veacul al 13-lea, catolicii au început să ungă pe copii cu sf. Mir între 7-12 ani. Au despărţit-o dar de botez şi i-au dat un caracter mai mult pedagogic. Ii zic: confirmaţiune. Copiii, spun ei—trebuie să-şi dea seama de primirea tainei. Dacă ar fi aşa, atunci, de ce nu săvârşesc şi botezul tot la această vârstă?!

Ei greşesc. Căci, copiii, cari n'ajung această vârstă, mor, fără ca să fi primit această taină. Copiii au nevoie de creştere şi, cum să crească ei, dacă n'au primit întărirea prin darurile ce le revarsă această taină?!

La ei, numai episcopul săvârşeşte taina şi preotul rar de tot şi numai prin delegaţie specială. Episcopul, după ce mai întâi îi ascultă pe copii rugăciunile şi le pune unele întrebări cu privire la credinţă, pune mânile pe capul copilului şi îl înseamnă apoi la frunte cu sf. Mir în Joia Verde, adică: în Joia a 9-a după Paşti.

Ca şi la botez, cel confirmat trebuie să fie întovărăşit de naş.

Sectanţii nu primesc această taină.

3. TAINA SFINTEI IMPĂRTĂŞANII.

1. Numele Tainei.

Numele tainei vine de la cuvântul grecesc cuharistie, care înseamnă mulţumire. De ce? Pentrucă Domnul Hristos, înainte de a întemeia această taină, a mulţămit lui Dumnezeu şi apoi a rupt pânea şi a dat-o ucenicilor săi. De aceia, ea se mai numeşte şi taina sfintei cuharistii sau a cuminecăturei. In lumea satelor, i se mai zice şi, grijanie. Se mai numeşte încă: Cina cea de Taină: Cina Domnului, Taina paharului, paharul binecuvântării, păharul vieţii, paharul mântuirei, înfricoşatele taine şi sfintele daruri.

Prin această taină, noi creştinii, sub forma pânei şi a vinului, ne împărtăşim cu adevăratul trup şi sânge al Mântuitorului. Pentru aceasta ea întrece pe celelalte taine. Deoarece, pe când la celelalte taine, materia întrebuinţată rămâne neschimbată, aici pânea şi vinul se prefac în însăşi corpul şi sângele Domnului. In celelalte taine, creşinii primesc darurile trebuitoare, potrivit naturei fiecărei taine, pe când în aceasta, Mântuitorul ni se dă nouă pe sine întreg. In cei credincioşi se arată tot darul şi toată bunătatea Domnului. El fiind de faţă sub forma de pâne şi de vin. In această taină ne împărtăşim deadreptul cu trupul Mântuitorului şi cu sângele lui. Ne împreunăm cu însuşi izvorul harului dumnezeiesc. De ce ni se dă Domnul spre mâncare? Pentru nemărginita sa dragoste ce o are pentru lume: „Mai mare dragoste nu este decât să-şi pună cineva sufletul pentru prietenii săi". (Ioan, XV, 13).

2. Intemeietorul.

Mântuitorul Hristos încă înainte de a întemeia această taină, le-a vorbit ucenicilor săi despre ea, în mai multe rânduri. Când a săturat pe noroade în pustie, înmulţind pânile şi peştii, văzând că norodul îl urmează, el le spune, ca să nu ţină atât de mult la pânea cu care i-a săturat, ci mai bine să caute hrana cea veşnică, care nu

se strică niciodată : „Lucrați ca să aveți nu hrana care piere, ci pe aceia care va rămâne în veci, pe care o va da vouă Fiul pentrucă în el Tatăl a pus pecetia". (Ioan, VI, 27). Când Iudeii au cerut de la Mântuitorul un semn pentru ca să creadă într'însul, după cum și Moisi de demult le dăduse semn în pustie prin mana cea cerească, atunci el le zice : „Amin, amin, zic vouă : Nu Moisi a dat vouă pânea din cer ; ci Tatăl meu dă vouă din cer pânea cea adevărată. Pentrucă pânea lui Dumnezeu este ceiace ce se pogoară din cer și dă viață lumei. Deci, au zis către dânsul : Doamne, pururea dă-ne nouă pânea aceasta. Și a zis lor : Eu sunt pânea vieții : cela ce vine către mine nu va flămânzi, și cela ce crede întru mine nu va înseta niciodată". (Ioan, VI, 32-35) Iar mai departe tot Mântuitorul spune : „Eu sunt pânea vieții. Părinții voștri au mâncat mană în pustie și au murit. Aceasta este pânea care se pogoară din cer, ca să mânânce cineva dintr'însa și să nu moară. Eu sunt pânea cea vie, care s'a pogorât din cer ; de va mânca cineva din pânea aceasta, va fi viu în veci, și pânea care eu voi da, trupul meu este, pe care îl voi da pentru viața lumei". (Ioan, VI, 48-51).

Mântuitorul a instituit taina Joi seara, înainte de paștele Iudeilor. Pe când stătea la masă cu ucenicii săi, a luat pânea, a mulțămit lui Dumnezeu, a binecuvântat-o și apoi, frângând-o, a dat-o ucenicilor săi, zicând : „Luați, mâncați, acesta este trupul meu. Și luând paharul și mulțămind, a dat lor zicând : beți dintru acesta toți, că acesta este sângele meu al legei celei nouă, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor" (Mat. XXVI, 26-28).

După aceasta, Iisus le poruncește—ceia ce n'a făcut la nici o altă taină, zicând: „Aceasta să o faceți întru pomenirea mea". (Luca, XXII, 14).

In locul sacrificiului sângeros și al paștelui simbolic din Legea Veche, Domnul Hristos a întemeiat sacrificiul cel fără de sânge, care în vechime, la Iudei, era preîn-

chipuit sub diferite forme, până ce s'a înfăptuit prin jertfa pe cruce, când Domnul şi-a îndeplinit chemarea sa de mare arhiereu.

2. Cina cea de taină. Prin care Iisus a întemeiat taina Sf. Impărtăşanii

3. Forma Tainei.

Este rugăciunea pe care o zice săvârşitorul în altar la sf. liturghie, după rostirea crezului şi când se cântă la strană imnul: „Pre tine te lăudăm". Rugăciunea e aceasta: „Trimite Duhul tău cel Sfânt peste noi şi peste darurile acestea ce sunt puse înainte şi fă adecă pânca aceasta cinstit trupul Hristosului tău, iar ce este în păharul acesta, cinstit sângele Hristosului tău, prefăcându-le cu Duhul tău cel Sfânt". (Liturghier).

Impărtăşirea cu sf. taină se face la sfârşitul slujbei, după ce preotul rosteşte din uşile împărăteşti cuvintele: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi".

La împărtăşanie preotul spune aceste cuvinte: „Se impărtăşeşte robul lui Dumnezeu (cutare) cu cinstitul şi sfântul

trup și sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și viața de veci, amin".

4. Materia tainei.

Este pânea dospită—prescurea—și vinul. Pânea trebuie să fie făcută din grâu curat și dospită, cum era la Iudei pânea cea obișnuită pentru mâncare și pe care a întrebuințat-o și Mântuitorul la Cina cea de taină.

De la început, biserica ortodoxă a întrebuințat neîntrerupt pânea dospită. Pe lângă pâne și vin mai trebuie și puțină apă. De ce? Pentrucă din coasta însulițată a Domnului, pe cruce fiind, a curs sânge și apă. Vinul și apa mai închipuesc și cele două naturi ale sale. Armenii nu întrebuințează apă la împărtășanie. Sinodul VI ecumenic în canonul 62, cât și sinodul din Cartagena, i-a declarat eretici și i-a excomunicat.

5. Prefacerea pânei și a vinului.

In timpul sf. liturghiii, pânea și vinul, la rugăciunea preotului ori a episcopului slujitor, prin puterea Duhului Sfânt, se prefac cu adevărat în trupul și sângele Mântuitorului. Această prefacere îi adevărată și nu simbolică sau figurată. Așa învață atât biserica noastră ortodoxă cât și cea apuseană. Iisus este de față în sfânta Impărtășanie. Căci, după sfințirea darurilor, pânea și vinul, deși au acest chip, ele sunt totuși corpul și sângele Domnului. Și de ce aceasta? Ne-o spune Mărturisirea Ortodoxă": „și aceasta după dumnezeeasca iconomie. Intâi. ca să nu vedem trupul lui Hristos, ci să credem, că el este, după cuvintele, ce zice: „Acesta este trupul meu și acesta este sângele meu", crezând mai mult în cuvintele și puterea aceluia, decât în simțurile noastre; și aceasta aduce fericirea credinței, căci „fericiți sunt cei ce nu văd și cred". Al doilea, fiindcă firea omenească se îngrețoșează de mâncarea cărnei crude, pe când unirea cu Hrjstos trebuie să se facă prin împărtășirea cu trupul și sângele lui. Deci,

spre a nu se îngreţoşa omul, desgustându-se, pronia lui Dumnezeu a iconomisit, ca să se dea credincioşilor spre mâncare şi băutură însuşi trupul şi sângele lui sub chipul pânei şi al vinului. [1])

Aceasta la Dumnezeu e cu putinţă, căci el a făcut lumea din nimic, numai cu cuvântul. Iar Mântuitorul în timpul vieţii sale pământeşti a săvârşit atâtea minuni. S'amintim numai două : învierea sa din morţi şi intrarea la ucenici prin uşile încuiate.

6. Roadele Sfintei Impărtăşiri.

1). Ne unim în chip tainic cu Mântuitorul Hristos, după cum el însuşi ne-a spus: „Cela ce mănâncă trupul meu şi bea sângele meu, rămâne întru mine şi eu întru el". (Ioan, VI, 56).

2), Ne hrănim trupul şi sufletul. Ne întărim în virtuţi şi în viaţa cea duhovnicească. Ni se iartă păcatele şi ne pregătim pentru viaţa veşnică. Domnul a zis: „Cela ce mănâncă trupul meu şi bea sângele meu are viaţă veşnică şi eu îl voi învia în ziua cea de apoi". (Ioan, VI, 54).

3). Ni se chiezăşueşte învierea şi nemurirea. „Aceasta este pânea care se pogoară din cer, ca să mânânce cineva dintr'însa şi să nu moară". (Ioan, VI, 50).

4). Ne amintim de patimile şi moartea Mântuitorului, după cum zice sf. ap. Pavel: „Că de câte ori veţi mânca pânea aceasta şi veţi bea paharul acesta, moartea Domnului vestiţi până când va veni". (I Cor. XI, 26).

5). Imblânzim şi impăcăm pe Dumnezeu pentru păcatele noastre, ale celor vii, ca şi a celor morţi.

6). Scăpăm de primejdii şi de ispite din partea diavolului.

Aceste roade însă, sf. Impărtăşanie le are numai asupra acelora cari o primesc cu vrednicie. De ele se impărtăşesc adică, numai creştinii, cari s'au pregătit cu sufletul şi trupul prin pocăinţă adevărată, sdrobirea ini-

1) Mărturisirea Ortodoxă, op. cit. pag. 98.

mei, post milostenie, şi împăcarea cu aproapele. Acei cari o primesc numai de ochii lumei şi cu nevrednicie, îşi agonisesc osândă grea, căci zice dumnezeiescul Pavel: „Drept aceia, oricare va mânca pânea aceasta sau va bea păharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului. Ci să se ispitească omul pe sine şi aşa din pâne să mânânce şi din pahar să bea. Că cel ce mânâncă şi bea cu nevrednicie, judecată lui-şi mânâncă şi bea nesocotind trupul Domnului." (I Cor. XI, 27-29).

7. Săvârşitorul.

Este numai episcopul şi preotul. In nici un caz n'o poate săvârşi o altă persoană care n'are taina hirotoniei. Cu învoirea preotului însă, sau a episcopului, diaconul poate numai să împărtăşească cu sf. Taine pe bolnavi şi pe cei din închisori. In această privinţă, sf. Iustin Martirul zice: „Diaconii împărtesc fiecăruia, carele este de faţă din acea pâne şi din acel vin şi duc şi la cei absenţi".

Diaconii sunt numai ajutătorii preotului şi episcopului în săvârşirea acestei taine, după cum au hotărât sf. părinţi în canonul 18 al sinod I ecumenic de la Niceia, la 325. Mirenii, nu numai că n'au acest drept, dar ei nici nu se pot împărtăşi singuri în faţa chiar a slujitorului altarului. De aceia, în vremurile de demult, necreştinii, ba chiar şi catehumenii acei cari se pregăteau pentru primirea botezului, — nu puteau nici să ia parte la slujba sf. liturghii; ci numai creştinii luminaţi prin taina botezului.

8. Primitorul.

Numai creştinii o pot primi şi anume: acei, cari nu s'au lepădat şi nici nu s'au despărţit de Biserică. Ea porunceşte, ca toţi fii săi să se împărtăşească în cele patru posturi de peste an, sau măcar odată, în postul cel mare dinaintea Paştelor. Şi pruncii se împărtăşesc, după vechea practică a Bisericii, pentru credinţa celor ce-i aduc. Nu se pot împărtăşi: 1) Acei cari n'au devenit fii ai Bisericii prin botez, adecă: Iudeii, Mahomedanii, catehumenii şi păgânii.

2) Acei cari s'au îndepărtat de Biserica mamă prin: apostasie, erezie sau schismă şi acei cari, pentru păcate mărturisite, sunt opriţi de duhovnic.

Din partea primitorului se cere credinţă şi curăţenie trupească şi sufletească. Sf. Iustin Martirul zice: „Această hrană se numeşte de noi cina cea de taină, de care nu se poate împărtăşi nimenea, decât numai aceia, cari cred că învăţăturile noastre sunt adevărate, cari prin apa botezului au primit iertare de păcate şi cari duc o viaţă potrivită poruncilor lui Hristos" [1])

Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Mulţi se împărtăşesc de cina cea de taină odată în an, alţii de două ori, alţii încă mai adesea ori, pe cari îi vom preţui noi mai mult? Pe aceia cari o fac odată sau acuma mai adeseori, iar altădată mai arareori? Nici pe unii, nici pe alţii, ci pe aceia, cari o fac cu conştiinţă şi inimă curată, cari duc o viaţă nedefăimată. Unii ca aceştia să se apropie întotdeauna, iar ceilalţi niciodată". [2])

Simeon al Tesalonicului scrie: „Nimenea din cei ce se tem şi iubesc pe Domnul, să nu lase să treacă peste 40 de zile, ci mai vârtos să caute cât mai curând a se apropia de comunicătura lui Hristos, dacă se poate şi în fiecare Duminecă, mai ales bătrânii şi cei bolnavi". [3])

1. Sfânta Împărtăşanie ca jertfă.

Mântuitorul când a instituit taina sub forma pânei şi a vinului, a adus jertfă trupul şi sângele său. De câte ori se săvârşeşte această taină şi se aduce jertfa cea fără de sânge, aceasta se face, în amintirea jertfei sângeroase a Domnului de pe Golgota. Aducându-se şi pentru vii, ca şi pentru cei morţi, ea îi jertfă de împăcare. Cerând dela Dumnezeu toate cele ce ne sunt de folos, ea îi jertfă şi de cerere, după cum este şi de laudă şi de mulţumire.

1) T. Tarnavschi, Liturgica, Cernăuţi, 1909, pag. 695.
2) „ „ op. cit. pag. 696.
3) „ „ op. cit. pag. 700.

10. Deosebirea între noi, rom-catolici și sectanți.

1) La această taină rom-catolicii întrebuințează pâne nedospită, adică azimă. Ei zic, că Mântuitorul ar fi serbat Paștele odată cu Iudeii, la Cina cea de taină și că, după obiceiul lor, ar fi mâncat azimă. Dar, noi știm, că Iisus a serbat Paștele legii noi, Joi seara, când a fost prins și judecat. Vineri după amează a fost răstignit și îngropat, căci a doua zi, Sâmbătă, erau Paștele Iudeilor, după cum ne spune ucenicul cel iubit al Domnului, sf. evanghelist Ioan: „Iar Iudeii, ca să nu rămână pe cruce trupurile Sâmbăta, de vreme ce Vineri era (că era mare ziua Sâmbetei aceleia), au rugat pe Pilat ca să le sdrobească lor fluerile și să-i ridice". (Ioan. XIX, 31).

2) Ei mai cred, că forma tainei sunt cuvintele de întemeiere: „Luați, mâncați"... și „Luați, beți"... Dar, noi știm, că Iisus întâi a mulțămit lui Dumnezeu, adică s'a rugat, după aceia a binecuvântat pâinea și vinul și, că acestea s'au prefăcut în trupul și sângele său, după binecuvântare. Biserica noastră învață, că darurile se prefac, nu când zice preotul cuvintele de mai sus, ci după rugăciunea de chiemare a Sf. Duh și după ce preotul sau episcopul le binecuvintează.

3) Atât rom-catolicii cât și sectanții nu împărtășesc pe copii decât după ce au primit taina ungerii cu sf. Mir, confirmația, între 7-12 ani. Ei spun că, copiii trebuie să-și dea seama de însemnătatea tainei. In vechime, Biserica n'a cunoscut această opreliște, care n'are temei nici în Biblie și nici în Sf. Tradițiune. Ei au născocit-o târziu, prin veacul al 12-lea.

La ei, toți pruncii cari mor până la această vârstă, se trec din viață fără să fi primit trupul și sângele Domnului! Ce greșală să fi săvârșit oare pruncii, ca să fie opriți de la sf. Impărtășanie? Aceștia au uitat de cuvintele Psalmistului de care pomenește Mântuitorul: (Ps. 8, 3) „Din gura pruncilor și a celor ce sug, ai săvârșit laudă"? (Matei, XXI, 16).

4). Rom-Catolicii de prin veacul al 7-lea au mai născocit o altă opreliște, de oare ce, de atunci au început

să împărtășească pe credincioși numai cu trupul Domnului. Cu trupul și sângele Domnului — deci, cu amândouă chipurile—se împărtășesc numai clericii. Și, iată, din ce cauze, zic ei, c'au introdus aceasta: grija de-a nu se vărsa din linguriță sângele Domnului în timpul împărtășaniei; că în țările călduroase vinul se găsește și se păstrează cu greu și apoi, că multora, nu le prieste vinul. Mai spun apoi, că Iisus a zis numai apostolilor săi, ca să se împărtășească sub amândouă formele și că, trupul, de la sine, are în el și sânge.

Dar sf. apostoli au învățat, ca sub amândouă formele să se împărtășească credincioșii. Și, apoi, dacă trupul are în el și sânge, de ce nu se împărtășesc și clericii lor numai cu trupul Domnului!

* * *

Protestanții primesc numai două taine. Ei au însă, păreri greșite și despre acestea. Astfel, despre această taină: Luteranii cred, că Mântuitorul este de față în sf. Impărtășanie. Pânea și vinul rămân neschimbate. Nu se prefac. Credincioșii însă, se împărtășesc cu trupul și sângele Domnului, care este alături de pâne și vin, cu care se împreună. Această împreunare se numește: prin împănare.

Calvin învață, că pânea și vinul nu se prefac, dar că Iisus este de față în această taină; dar nu în chip văzut, material, ci în chip spiritual.

Pânea și vinul sunt un mijloc prin care primim trupul și sângele Domnului; niște simboale, care închipuesc și prin care primim trupul și sângele Mântuitorului. Cu acest trup și sânge spiritual se împărtășesc numai credincioșii cei aleși—predestinați spre fericire; pe când cei reprobați, adică cei predestinați spre osândă, primesc numai pâne curată și vin curat.

Zwinglii și urmașii săi sunt și mai îndepărtați cu rătăcirea lor. După ei, pânea și vinul nu se prefac în trupul și sângele Domnului și că, el nu-i de față în nici un chip. Prin această taină, zic ei, credincioșii numai își amintesc de Paștele de pe urmă pe care l-a serbat Iisus cu apostolii săi.

4. TAINA POCĂINȚEI.

1. Numele.

Taina pocăinței se mai numește: mărturisire, penitență, spovedanie. Deși prin botez noi ne-am spălat de păcatul strămoșesc, deși am căpătat darurile Sf. Duh prin taina ungerei cu sf. Mir; deși am primit trupul și sângele Domnului la taina sf. Împărtășiri, totuși, urmele păcatului au rămas în firea noastră. Ele nu s'au șters de tot. La fel cu o rană, care deși vindecată, totuși i-a rămas semnul pe corp.

Taina pocăinței este taina, în care creștinul care își dorește ușurarea sufletească, își mărturisește păcatele la duhovnic cu adâncă părere de rău și primește de la Dumnezeu iertarea păcatelor, primind din nou harul divin. Pocăința e un act spiritual. Preotul duhovnic prin puterea Duhului Sfânt, ne iartă și ne desleagă de păcatele săvârșite, dacă ne căim de ele și dacă le mărturisim. Prin pocăință noi ne curățim din nou și ne sfințim ca și cum am fi ieșit din apa botezului.

2. Intemeietorul.

Domnul Hristos în nemărginita sa dragoste față de lume, a întemeiat această taină, pentruca prin ea, să ne ridicăm din cădere și ispită și să dobândim iertarea păcatelor, pe care le-am săvârșit după botez. Cu toții păcătuim. Sf. Ioan Evanghelistul zice: „De vom zice, că păcat nu avem, pe noi înșine ne înșelăm și adevăr nu este în noi". (I ep. I, 8).

După învierea sa, Mântuitorul s'a arătat ucenicilor săi: „Deci a zis lor Iisus iarăși: Pace vouă: precum m'a trimis pe mine Tatăl și eu vă trimit pe voi. Și acestea zicând, a suflat și a zis lor: luați Duh Sfânt. Cărora veți ierta păcatele, se vor ierta lor; și cărora le veți ține, vor fi ținute". (Ioan, XX, 21-23).

Prin aceste cuvinte dar, Iisus a întemeiat această taină. Le-a dat puterea de a lega și deslega păcatele oamenilor. „Amin, grăesc vouă: Ori câte veți lega pe pământ, vor fi

legate şi în cer; şi ori câte veţi deslega pe pământ, vor fi deslegate şi în cer". (Mat. XVIII, 18).

Despre ea amintesc în scrierile lor şi sf. părinţi: Ciprian, Atanasie cel Mare, Ioan Gură de Aur şi alţii.

3. Forma văzută.

După ce ne-am mărturisit păcatele la duhovnic şi am făgăduit de a nu mai păcătui, duhovnicul ne desleagă de păcate prin această rugăciune: „Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cu darul şi cu îndurările iubirii sale de oameni, să te ierte pe tine fiule (cutare) şi să-ţi lase toate păcatele tale. Şi eu nevrednicul preot şi duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert şi te desleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duh, amin". (Moliftelnic). Duhovnicul pune mânile pe capul credinciosului şi îl binecuvintează când rosteşte această rugăciune. A ceasta este forma văzută a tainei; pe când cea nevăzută este iertarea păcatelor, împăcarea din nou cu Tatăl Ceresc şi scăparea de munca cea veşnică.

4. Materia.

Este mărturisirea păcatelor in faţa duhovnicului. Căci, acesta dacă nu cunoaşte păcatele, nu ştie ce păcate să deslege şi ce canon să dea pentru ispăşirea lor. Despre aceasta cetim în Faptele Apostolilor: „Şi mulţi din cei ce crezuseră veneau şi se mărturiseau şi spuneau faptele lor". (cap. XIX, 18) Iar sf. apostol Iacob zice: „Mărturisiţi-vă unul altuia păcatele şi vă rugaţi unul pentru altul, ca să vă vindecaţi". (Cap. V, 16). Iar despre botezul pocăinţei săvârşit de sf. Ion Botezătorul citim: „Şi mergea la dânsul toată latura Iudeei şi Ierusalimnenii şi se botezau toţi în râul Iordanului de dânsul, mărturisindu-şi păcatele lor". (Marcu, I, 5).

Mărturisirea trebuie să fie: umilită, adevărată, cucernică, curată şi nesilită.

Să fie însoțită de adevărată părere de rău. „Aproape este Dumnezeu de cei cu inima sdrobită și pe cei cu duh umilit îi ajută". (Ps. XXXIV, 18). Pocăința ne împacă cu noi, cu aproapele și cu Dumnezeu: „Fericit bărbatul, căruia i s'au iertat păcatele". (Ps. XXXII, 1).

5. Primitorul.

Este creștinul ortodox. Pocăința fără credința cea adevărată nu-i primită de Dumnezeu. Primitorul trebuie să îndeplinească mai multe condițiuni:

1) Creștinul care a mâniat pe Dumnezeu și a păcătuit față de aproapele, trebuie să vină la duhovnic cu sufletul întristat și cu inima sdrobită, că zice Psalmistul David: „Inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi". (Ps. 50). Să se simtă vinovat în fața lui Dumnezeu și să zică ca și Psalmisul: „Miluește-mă, Dumnezeule, după mare mila ta și după mulțimea îndurărilor tale, șterge fără de legea mea, mai vârtos mă spală de fără de legea mea și de păcatul meu mă curățește. Că iată, fără de legea mea eu o cunosc, și păcatul meu înaintea mea este pururea". (Ps. 50).

Să se roage cu smerenia și cu credința vameșului din parabolă, care s'a întors la casa sa, mai îndreptat decât fariseul. Mărturisirea fără părere de rău, nu poate aduce după sine iertarea păcatelor. „Întoarceți-vă la mine din toată inima în postiri, în lacrămi și în suspine. Sfâșiați-vă inimile, iar nu vestmintele și întoarceți-vă la Dumnezeul vostru". (Ioil, II, 12—16).

Mântuitorul ne a dat pildă de adevărată căință în parabola fiului risipitor, care a fost primit cu dragoste de tatăl său—precum și în cea a vameșului și a fariseului. Căința trebuie să izvorască din dragostea către Dumnezeu și nici decum din frica de pedeapsă. Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Dacă ai păcătuit, plângi și suspină, nu pentrucă vei fi pedepsit; căci aceasta nu însemnează nimic; ci pentru că ai supărat pe Dumnezeul tău, care este

așa de bun, care te iubește așa de mult, care are în inimă așa de tare mântuirea ta, încât și pe fiul său unic l-a dat pentru tine. Iată de ce tu trebuie să plângi și să suspini cu stăruință; căci în aceasta stă pocăința". [1])

2) Hotărârea de-a nu mai greși.

Când ne mărturisim păcatele suntem datori, de-a ne hotărî să nu mai greșim pe viitor. Psalmistul zice: „Ferește-te de rău și fă bine". (Ps. XXXIII, 15). Mântuitorul spune în templu, slăbănogului de 38 de ani, pe care l-a vindecat la lacul Vitezda: „Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău". (Ioan V, 14) „Du-te și de acum să nu mai păcătuești". (Ioan, VIII, 11)—îi zice femeii păcătoase. „Cu lacrămi am scăldat așternutul meu". (Ps. VI. 6). Iisus zice în predica de pe munte: „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia". (Mat. V, 4). Fără această hotărâre nu ne putem îndrepta. Sf. ap. Petru zice: „Pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se spele păcatele voastre". (Fapte, III, 19).

Sf. Vasile cel Mare spune: „Mărturisitor al păcatului nu este acela ce se mărginește a zice: am greșit și apoi rămâne tot în păcat; ci acela, care, după cuvintele Psalmistului, a descoperit păcatul și simte scârbă de el. Decе folos pot fi pentru bolnav îngrijirile medicului, dacă el nu se depărtează de ceea ce este vătămător existenței sale? Așa iertarea nedreptății; ea nu servește întru nimic celuia, care săvârșește altă nedreptate, nici iertarea desfrânării nu servește aceluia care stăruește în desfrânare. Iconomul desăvârșit bun al vieții noastre voește ca cel ce a trăit în păcate și a făgăduit în urmă să se ridice spre a trăi în dreptate, să sfârșească cu trecutul și după ce a păcătuit să pună început de a se reînoi în viață". (Coment. la Isaia, cap. 5, 14).

1) Ec. Șt. Călinescu, op. cit. pag. 219.

3) In timpul ce trece dela o pocăință la alta, să căutăm a ne îndrepta, desbărându-ne de păcat ; căci, fără această îndreptare, taina devine de prisos.

4) Să nu ascundem nici un păcat, căci Dumnezeu știe și cele mai ascunse ale inimilor noastre. „Și perii capului vostru vă sunt numărați". (Mat. X, 30).

„Știu faptele tale, că ai nume că trăești, și ești mort". (Apoc. III, 1). Iar înțeleptul Solomon zice : „Cel ce ascunde fărădelegile sale, nu va prosperà". (Pilde, XXVIII,13).

5) Să îndeplinim canonul ce ni-l dă duhovnicul, fie metanii, fie rugăciuni, fie post ; fie cercetarea locurilor sfinte, a bisericilor, ș. a. Prin acestea, ne putem feri de păcat, îndreptându-ne mintea spre cele ce ne pot fi de folos. Canonul nu-i o pedeapsă. Ci mijlocul practic, ales de duhovnic, potrivit cu felul păcatului și, pentru ca taina să fie deplină, el trebuie neapărat îndeplinit. In Biblie sunt multe exemple de pocăință adevărată. Femeia păcătoasă care a spălat cu lacrămi picioarele Domnului, sf. apostol Petru, care s'a lepădat de trei ori de Mântuitorul cu jurământ și care, îndată s'a căit, căci a plâns cu amar ; tâlharul de pe cruce, care s'a pocăit în gura morții. Maria Magdalena, în care intraseră șapte draci, ș. a.

6. Roadele Tainei.

După „Mărturisirea ortodoxă", roadele acestei taine, sunt următoarele : „Intâiul folos este, că precum prin păcat pierdem nevinovăția, pe care am câștigat-o în sf. botez, tot astfel prin pocăință ne apropiem iarăși de ea. Prin păcat pierdem harul dumnezeiesc, prin pocăință il dobândim din nou. Prin păcat intrăm în robia diavolului, prin pocăință scăpăm de ea. Prin păcat intră în cugetul nostru rușinea și frica, prin pocăință vine pacea și o îndrăzneală pe care o au copiii față de părinți". (pag. 105).

7. Deosebirea între noi, rom-catolici și sectanți.

La rom-catolici, creștinul nu-și mărturisește păcatele în fața preotului, ca să-l vadă, ci în fața unui așa numit sicriu confesional, așa că, preotul ascultă de după un pa-

ravan mărturisirea, fără să ştie cui îi săvârşeşte taina. Nu se văd unul cu altul. Doctorul trupesc, când examinează conştiincios pe un bolnav, îl cercetează cu deamănuntul pentru a-i cunoaşte bine boala. Ca astfel să-i prescrie doctoria trebuitoare pentru a se vindeca. La fel şi duhovnicul. El trebuie să-l cunoască pe cel ce vine să primească taina, pentru a şti ce fel de sfaturi şi ce fel de canon să-i dea.

2) Au făcut din ea o simplă ceremonie, pentrucă se repetă foarte des.

Credinciosul aleargă la preot pentru cel mai mic păcat ; aşa că, se întâmplă uneori, ca unii să primească această taină, de mai multe ori chiar în aceiaşi zi. Biserica noastră însă, pentru astfel de cazuri, are anumite rugăciuni.

3) La ei, papa de la Roma, dă deslegare de păcate prin aşa numitele indulgenţe, astfel că, pedeapsa sau se scurtează sau se reduce cu totul. Prin cumpărarea indulgenţelor, credincioşii dobândesc iertare de păcatele uşoare. După moarte, zic ei, de aceste păcate sufletele se curăţesc în purgator — care-i un foc curăţitor. Meritele prisositoare ale Mântuitorului şi ale sfinţilor alcătuesc în biserică un tezaur, din care papa poate lua şi acoperi prin indulgenţe, lipsa de fapte bune ale credincioşilor, fie în viaţă, fie morţi. Toate acestea însă, sunt născociri de ale papilor din evul mediu, iscate din lăcomia de bani şi pe care, în vechime, Biserica nu le-a cunoscut. Astfel de practici n'au temeiuri nici în Sf. Scriptură şi nici în Sf. Tradiţiune.

Greşala şi abuzul ce s'a făcut cu aceste indulgenţe în evul mediu, l-au scandalizat pe Luther, care a dat naştere reformei religioase de la 1517.

De atunci, biserica de apus s'a despărţit în două : în biserica catolică sau papală şi în biserica reformată sau protestantă.

Sectanţii resping taina aceasta.

5. NUNTA.

1. Numele

Nunta sau cununia este acea taină a Bisericii prin care

bărbatul şi femeia se unesc de bună voie, ca să trăească restul vieţii împreună. Lor li se dă harul dumnezeiesc pentru a se putea ajuta unul pe altul şi pentru a dobândi copii, pe care să-i crească în duhul religiei creştine. Pentru ca soţii să-şi poată îndeplini aceste îndatoriri, care uneori depăşesc puterile omului, soţii au absolută nevoie de harul lui Dumnezeu, căci adeseaori, în vieaţă, omul trebuie să facă adevărate sacrificii şi jertfe de erou.

2. Întemeietorul

Această taină este aşezată de Dumnezeu chiar de la crearea omului. Dumnezeu l-a făcut pe om, ca să crească şi să se înmulţească prin căsătorie.

Despre aceasta cetim în cartea Facerea din Vechiul Testament: „Şi Dumnezeu a zis: Nu este bine să fie omul singur, să-i facem ajutor lui. Şi a făcut Dumnezeu pe om; după chipul său l-a făcut: bărbat şi femeie i-a făcut pre ei. Şi i-a binecuvântat pe ei Dumnezeu, zicând: Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul". (Cap. I, 27-28). După căderea celor dintâi oameni, când ei erau încă sub blestem, Dumnezeu a binecuvântat pe Noe şi urmaşii săi zicând: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul". (I. Moisi IX, 1). Din aceste cuvinte vedem, că vieaţa conjugală este pusă ca lege firească în natura omului. In Biserica creştină, nunta nu este numai recunoscută ca fiind o lege a firii omeneşti, dar ea este rădicată la rangul de taină a bisericii şi a legii celei noi.

In sfânta Evanghelie nu găsim locuri anumite din care să se vadă lămurit, că Mântuitorul a întemeiat această taină; dar, luând parte la nunta din Cana Galileei, unde a făcut şi cea dintâi minune, prefăcând apa în vin, el a sfinţit căsătoria, binecuvântând în acest chip unirea legiuită dintre bărbat şi femeie. Mai târziu, Iisus a vorbit de multe ori despre nuntă şi despre nedesfacerea ei, încât noi trebuie să înţelegem, că el a privit-o ca taină. „Şi au venit la dânsul Fariseii, ispitindu-l pe el şi zicând lui: Oare se cade omului să-şi lase femeia sa pentru fiecare

pricină? Iar el răspunzând a zis lor: Dar n'aţi cetit, că cela ce i-a făcut dintâi, bărbat şi femeie i-a făcut pe ei? Şi a zis: Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amândoi un trup; pentru aceasta nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă". [Mat. XX, 3-6).

Că nunta este o taină, ne-o spune sf. apostol Pavel: „Taină aceasta mare este, iar eu zic în Hristos şi în biserică". (Epes. V, 32).

Bărbatul trebuie să fie capul familiei, că zice acelaş apostol: „După cum Hristos este cap bisericii, aşa şi bărbatul este cap femeii". (Efes V, 23).

Iar în alt loc: „Insă nici bărbatul fără femeie, nici femeia fără bărbat, întru Domnul. că precum este femeia din bărbat, aşa şi bărbatul prin femeie şi toate de la Dumnezeu". (I Cor. XI 11-12)

3. Forma Tainei

Sunt cuvintele pe care le rosteşte preotul ori episcopul la celebrarea tainei, atunci când pune cununiile pe capul mirilor: „Se cunună robul lui Dumnezeu (cutare) cu roaba lui Dumnezeu (cutare), în numele Tatălui şi al Fiului şi al S. Duh". Urmează apoi cântarea: „Doamne. Dumnezeul nostru, cu slavă şi cu cinste, încununează-i pe dânşii".

Inainte de nuntă, are loc logodna, când preotul pune tinerilor verigile pe deget. Ea se săvârşeşte odată cu nunta sau chiar, câteodată, şi înainte. In acest caz, în ziua nunţii, nu se mai repetă.

4 Materia.

Este declaraţiunea făcută de miri în faţa preotului, că se căsătoresc nesiliţi de nimeni, adică, de bună voie şi din dragoste. Mai făgăduesc apoi, că şi vor îndeplini unul faţă de altul, precum şi amândoi faţă de Biserică şi faţă de copiii pe care li-i va da Dumnezeu, toate datoriile pe care le cere această sfântă taină.

5. Primitorul.

Sunt tinerii creştini de amândouă sexele. Sunt mirii ce se unesc pentru a întemeia un nou cămin şi o nouă familie şi cărora Biserica, prin slujitorii săi, le dă aprobarea şi binecuvântarea sa. Tinerii minori trebuie să aibă învoirea părinţilor, iar militarii aprobarea de la autorităţile militare. Inainte de căsătoria religioasă, mirii trebuie să se căsătorească civil la primărie, în faţa ofiţerului stării civile, care este primarul comunei. In faţa lui şi a martorilor, tinerii iscălesc actul de căsătorie, în semn, să s'au înţeles să facă acest pas în viaţă, de bună voie.

6. Săvârşitorul. Naşii.

Numai preotul şi episcopul pot săvârşi taina, Mântuitorul a ridicat nunta la rangul de taină şi a făcut, ca ea în creştinism să fie săvârşită în faţa altarului, pentru a i se da sfinţenia cuvenită. Slujitorii altarului prin rugăciunile rânduite, cheamă harul dumnezeiesc pentru a sfinţi şi întări legătura dintre miri.

După cum la botez, aşa şi la cununie, Biserica cere ca mirii să fie însoţiţi de doi naşi ortodoxi. In timpul cât se săvârşeşte taina, ei stau lângă miri cu lumânările aprinse. Naşii chiezăşuesc, că tinerii, finii lor, vor păzi în viaţă poruncile Bisericii şi că vor fi buni creştini.

7. Foloasele Tainei

Taina are mai multe foloase şi anume: 1) Prin rugăciune şi încununare sufletele mirilor s'au unit. Lor li s'a împărtăşit darul cel nevăzut al lui Dumnezeu pentru ca această unire să poată fi icoana unirii lui Hristos cu Biserica sa. Dragostea lor e curăţită şi înălţată şi mirii rămân uniţi în cuget şi în simţiri. Sf. Ioan Gură de Aur pe dreptul zice: „Este unire spirituală şi o naştere spirituală, unire care nu mai este nici din patimă, nici din corp, pentrucă sufletul se uneşte cu Dumnezeu prin legătura nespusă pe care numai Dumnezeu o cunoaşte şi cel ce rămâne unit cu Dumnezeu este acelaş spirit cu El". (Coment. I. Cor. VI, 17).

2). Creştinul e ferit de primejdia desfrâului, căci taina aceasta s'a aşezat cu scop, ca să se stângă aprinderea trupului. „Din pricina curviei, fie care trebuie să-şi aibă femeia lui". (I Cor. VII, 2).

3). Naşterea copiilor e cinstită când aceştia viu pe lume prin naştere legiuită.

4). In timp de primejdii şi de boale, soţii să se poată ajuta cu dragoste, ca doi soţi credincioşi.

5). Păstrarea înţelegerii între soţi, ca unirea lor să fie nedespărţită, iar ei să fie devotaţi unul altuia şi să nu se înşele, pentrucă zice apostolul: „Cinstită este nunta întru toate şi patul necântinat". [Evrei, XIII, 4).

8. Deosebirea între noi, rom-catolici şi sectanţi.

1) Rom-catolicii cred, că săvârşitorul acestei taine sunt însăşi mirii, cari se căsătoresc. Prin învoirea lor de a trăi împreună, aceştia au săvârşit chiar taina în sine. Săvârşitorul e numai un martor, deşi fără de el, căsătoria nu se poate face. Prin aceasta, rom-catolicii slăbesc caracterul acestei mari taine—cum o numeşte apostolul—învăţând, că şi laicii sunt săvârşitori ai tainelor sfinte.

2). Sectanţii nu recunosc nunta ca o taină, ci spun, că ea-i numai o simplă aşezare naturală şi socială. O săvârşeşte pastorul. După ei, la căsătorie nu se pogoară peste miri harul dumnezeiesc, ca la celelalte taine.

9. Repetarea tainei.

Căsătoria a doua şi a treia e oprită de Biserică pentru clerici. E îngăduită însă laicilor. In vechime, acestea erau socotite de Biserică ca un semn al neînfrânării, de aceia şi sfinţii părinţii îi supuneau pe primiitorii lor la canon. Aşa, sf. Nichifor Mărturisitorul zice în al doilea canon: „A doua nuntă nu se binecuvinteză cu cununie, ci şi se canonisește, a nu se împărtăşi cu sf. Taine doi ani, iară nunta a treia, trei ani". In 921 la un sinod în Constantinopol sub patriarhul Neculai Misticul, s'a hotărât, că a doua şi a treia nuntă sunt îngăduite şi legitime, însă cu

un canon public până la cinci ani.

Căsătoria a patra e oprită. Biserica dă dispense pentru ea, numai în cazuri foarte rari. Nunta a II-a şi a III-a se deosebesc în solemnitate de căsătoria întâia. In rugăciunile ei, li se cere mai mult celor ce se căsătoresc: iertarea păcatelor şi deslegarea de fără-de-legi. Când a aprobat aceste căsătorii, Biserica a avut în vedere cuvintele sf. ap. Pavel: „Iar zic celor necăsătoriţi şi văduvelor: Bine este lor de vor rămânea precum şi eu. Iar de nu se vor putea ţinea, să se căsătorească: că mai bine este să se căsătorească decât să arză". (I Cor. VII, 8-9).

10. Desfacerea căsătoriei.

Potrivit învăţăturii Sf. Scripturi, Biserica nu admite desfacerea căsătoriei sau divorţul, când aceasta s'a săvârşit după toate regulele. Admite divorţul numai într'un singur caz: când la mijloc este adulterul. Mântuitorul zice: „Cel ce'şi va lăsa pe femeia sa afară de caz de adulter, o face pe ea să păcătuească". Sf. apostol Pavel zice: „că femeia cu bărbat, legată este bărbatului până trăeşte el, din lege; iar de a murit bărbatul ei, s'a deslegat de legea bărbatului". (I Cor. VII; 39).

„Iar celor căsătoriţi poruncesc, nu eu, ci Domnul: femeia de bărbat să nu se despartă. Iar de se va despărţi, să nu se mărite, sau să se împace cu bărbatul său: şi bărbatul pe femeie să nu o lase. Iar celorlalţi, eu zic, nu Domnul: De are vre-un frate femeea necredincioasă şi ea va voi să trăească cu el, să nu o lase pe ea. Şi femeia de are bărbat necredincios şi acela de va voi să trăească cu dânsa, să nu-l lase pe el". (I Cor. VII, 10—13).

In dreptul bizantin scrie: Nici o femeie nu se poate despărţi după plăcere de bărbat, nici bărbatul de femeie, fără judecată şi fără hotărârea judecătorilor". Biserica nu pronunţă divorţul, ci numai legile civile, adică justiţia.

11. Biserica opreşte căsătoria între rude.

Rudenia este o piedică la săvârşirea unei căsătorii.

In vechime, la Romani şi la Greci, căsătoria între rude era oprită şi de tradiţie şi de legi. Romanii socoteau o astfel de căsătorie ca ceva împotriva legilor naturii. Cauzele acestei opriri? Sunt de ordin moral: respectul pe care, în ordinea naturală, cei mici trebuie să-l dea celor mai mari. Pe lângă aceasta, apoi şi practica vieţii ne-a dovedit cu prisosinţă, că unirea între neamuri — prin căsătorie - aduce după sine o scădere în puterile trupeşti şi sufleteşti ale celor căsătoriţi. In asemenea cămine nu-i nici un „Doamne ajută". Nu-i nevoie, să mai dăm exemple. Pentru aceasta, atât canoanele sf. Vasile cel Mare cât şi cele ale lui Ioan Pustnicul, precum şi deciziunile patriarhilor şi împăraţilor din deosebite timpuri opresc asemenea căsătorii.

Inrudirea e de două feluri: trupească şi morală. Una-i din naştere şi căsătorie, iar cealaltă din botez şi înfiere. Inrudirea de sânge e directă şi laterală. Inrudire directă e atunci, când două persoane se trag din aceiaşi viţă. Ea îi stabilită de numărul naşterilor. Are trepte suitoare şi pogorâtoare.

Biserica noastră opreşte căsătoria între rude până în gradul al şaptelea. Intre două naşteri este un grad de înrudire. Pentru o mai uşoară înţelegere, dăm această figură:

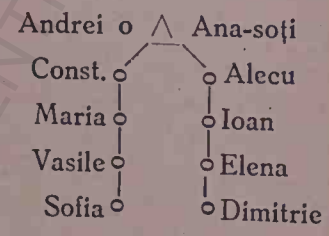

Constantin şi Alecu sunt fraţi, coborâtori din aceiaşi părinţi: Andrei şi Ana. Ei sunt în gradul al II-lea. Maria şi Ioan, fiii lor, îs veri primari, gradul al IV-lea. Vasile şi Elena, veri al doilea, gradul al VI-lea. Sofia şi Dimitrie, veri al III-lea, îs în gradul al VIII-lea. Dimitrie deci, poate lua în căsătorie pe Sofia.

Fraţii sunt în gradul II, moşul şi nepotul în gradul III,

verii primari în gradul IV, iar verii al doilea în gradul al VI-lea şi, copiii acestora în gradul al VIII-lea.

Inrudirea din sânge, în linie dreaptă, se opreşte de tot; în linie laterală, ca şi cea spirituală, se opreşte până în gradul al VII-lea. La fel şi cuscria din două neamuri. Cuscria din trei neamuri e oprită până în gradul al IV-lea; iar cea din înfiere, în linie pogorâtoare, până în gradul al VII-lea.

Inrudirea spirituală, adică cea rezultată din botez şi înfiere, în tomul patriarhului Grigorie — 10 Febr. 1839 — a fost socotită ca şi înrudirea din sânge şi căsătoria oprită până în gradul al VIII-lea.

Cuscria. E înrudirea neproprie, adică: din două sau trei neamuri, după cum e întemeiată pe una sau pe două căsătorii. Biserica a oprit căsătoria cu sora femeei răposate sau cu aceia a fratelui mort. Sinodul trulan în canonul 54 a oprit căsătoria celor ce sunt în gradul patru de cuscrie. Cu timpul, s'a oprit şi gradele 5, 6 şi 7. În cuscrie, căsătoria este oprită la nesfârşit între un soţ şi urmaşii direcţi ai celuilalt. Doi fraţi nu pot lua pe două, vere, căci îs în gradul şase; nici două surori cu doi veri, nici tatăl cu fiul cu două vere al doilea, căci sunt în gradul şapte.

Concubinajul. Acei cari s'au cununat numai civil şi n'au venit la biserică, ca să primească şi cununia religioasă, taina nunţii, sunt opriţi de la taina sf. împărtăşanii. Ei trăesc în concubinaj, în afară de lege. Aşa cum trăia şi femeia Samarineancă cu bărbatul al 6-lea. (Ioan, IV, 18).

Dispense. Din motive morale şi în interesul desvoltării rasei omeneşti, căsătoria între rude este oprită.

Cu toate acestea, în anumite cazuri, în biserica noastră, episcopul poate da dispense asupra acelor cazuri, care nu sunt oprite de sinoadele ecumenice. După legile civile însă, în anumite cazuri, şi Regele poate acorda dispensă atât pentru vârstă, cât şi pentru înrudire. Astfel, el poate învoi în cazuri grave, căsătoria dintre cumnaţi şi cumnate şi dintre veri şi vere. (Artic. 127 şi 150 din Codul Civil).

Timpul săvârşirii. Nunta se săvârşeşte în câşlegi, adică, în zilele de dulce. E oprit a se face nunta în post. Aşa,

canonul 52 al sinodului din Laodiceia zice: Nu se cade în patruzecime a face nunți"... Postul e pentru rugăciune, pocăință, înfrânare. Și nunta e cu veselie și cu sgomot mult...

Sf. apostol Pavel zice: „Să nu opriți datoria unul altuia fără numai cu învoire până la un timp, ca să vă îndeletniciți în post și în rugăciune". (I Cor. VII, 5).

Deasemeni și sf. părinți opresc nunta în post.

In cazuri de forță majoră însă, ea se poate săvârși și în post; însă numai cu aprobarea episcopului, și pentru cazuri bine cuvântate.

Taina nunții trebuie săvârșită în biserică.

6. TAINA PREOȚIEI.

1. Numele. Felurile preoției.

Preoția sau hirotonia este acea sfântă taină prin care se împărtășește unor anumite persoane pregătite și alese harul dumnezeiesc și puterea de a predica cuvântul lui Dumnezeu, de a săvârși Sf. Taine și de a conduce pe calea mântuirei turma cea cuvântătoare. Ea este de două feluri: una e lăuntrică sau duhovnicească; iar alta, care se săvârșește prin taină. („Mărt. Ortodoxă", pag. 100).

La preoțimea primă sunt părtași toți creștinii ortodoxi, că zice sf. apostol Petru: „Iar voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor spre câștigare". (I. Petru, II, 9). Iar sf. Ioan Evanghelistul zice: „Junghiatu-te-ai și ne-ai răscumpărat pe noi lui Dumnezeu cu sângele tău din toată seminția și limbile și poporul și neamul și ne-ai făcut pe noi Dumnezeului nostru împărați și preoți", Apoc. V, 9).

Și, după o asemenea preoție se fac rugăciuni, mulțămiri, înfrânarea poftelor trupului și suferirea martirului pentru Hristos. La acestea ne îndeamnă sf. apostol Petru zicând: „Și voi, ca niște pietre vii, vă ziditi casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, bine.

plăcute lui Dumnezeu, slujba voastră cea cuvântătoare". (Rom. XII, 1).

2. Întemeietorul.

Taina preoției este întemeiată de Mântuitorul Hristos. El a sfințit învățători și conducători duhovnicești și săvârșitori ai sfintelor taine. Aceasta o vedem din alegerea celor 12 ucenici pe care i-a numit apostoli. I-a deosebit de mulțimea credincioșilor când le-a dat o anume însărcinare de a predica Evanghelia și a face minuni. „Și a chemat pe cei 12 și a început a-i trimite pe dânșii câte doi, câte doi, și le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate... Și eșind ei propovăduiau, ca să se pocăească. Și draci mulți scoteau și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i tămăduiau". (Marcu, cap, VI, v 7 și 12-13).

După ce Mântuitorul a întemeiat taina sf. Impărtășiri, la Cina cea de taină, înainte de patima sa, a poruncit apostolilor săi, zicând: „Aceasta s'o faceți întru pomenirea mea". Prin aceste cuvinte Domnul a împărtășit ucenicilor puterea de a săvârși jertfa cea fără de sânge și de a oficia toate slujbele dumnezeiești. După înviere a intrat la apostolii săi prin ușile încuiate și suflând asupra lor, le-a zis: „Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ținea, vor fi ținute". (Ioan, XX, 22-23).

Inainte de a se înălța la ceruri, i-a trimis la predică, poruncindu-le: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh". (Mat. XVIII, 19).

Prin aceste cuvinte, le dă puterea de a predica și de a săvârși sf. taine și de a transmite această putere urmașilor: „Și iată eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului". (Mat. XXVIII, 20).

Mai lămurit se vede aceasta din cuvintele sf. apostol Pavel către ucenicul său Tit: „Pentru aceasta te-am lăsat pe tine în Creta, ca cele ce lipsesc să le îndreptezi și să așezi prin cetăți preoți, precum eu ți-am poruncit". (Tit. I, 5),

„Drept aceia luaţi aminte de voi şi de toată turma, întru care Duhul Sfânt v'a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi biserica lui Dumnezeu, pe care a câştigat-o cu sângele său". (Fap. Ap. XX, 28).

Sfinţii apostoli au înlocuit suflarea cu punerea mâinilor şi au săvârşit această sfântă taină aşa cum le-a predat-o Învăţătorul lor. Din acest timp chiar, găsim la ei, bine deosebite, trei trepte ierarhice : diaconia, preoţia şi episcopatul. Despre alegerea celor dintâi 7 diaconi, care i aveau să slujească la mesele comune sau agape, cetim în Biblie : „Socotiţi drept aceia fraţilor, dintre voi 7 bărbaţi mărturisiţi, plini de Duhul Sfânt şi de înţelepciune, pe care să-i rânduim la treaba aceasta. Iar noi întru rugăciune şi întru slujba cuvântului ne vom zăbovi. Şi a plăcut cuvântul acesta înaintea a toată mulţimea ; şi au ales pe Ştefan, bărbat plin de credinţă şi de Duhul Sfânt şi pe Filip şi pe Prohor, şi pe Nicanor şi pe Timon şi pe Parmena şi pe Nicolae nemernicul autiohean. Pe cari i-au pus înaintea apostolilor şi rugându-se şi-au pus peste dânşii mâinile". (Fap. Ap. VI, 3-6).

Diaconul este ajutorul preotului şi episcopului la slujbele bisericeşti şi la celelalte servicii în popor. El nu poate săvârşi nici o taină.

Preoţii sau presbiterii au fost hirotoniţi prin sate şi oraşe de către apostoli şi urmaşii lor. Sf. apostol Pavel l-a pus pe Timotei episcop în Efes, iar pe Tit în Creta. Sf. apostoli au mai aşezat episcopi. Aşa, pe apostolul Iacob în Ierusalim, pe Ignatie în Antiohia, pe Policarp în Smirna, pe Papia în Ierapole, pe Clemente în Roma.

Episcopul poate săvârşi toate tainele. El e hirotonit de cel puţin trei episcopi. Când n'are eparhie spre conducere, se numeşte arhiereu.

Preotul se hirotoneşte de un episcop sau arhiereu. El poate săvârşi toate tainele, afară de cea a preoţiei şi de sfinţirea sf. Mir şi a sf. antemise.

Învaţă şi conduce spre mântuire turma ce i s'a încredinţat în numele episcopului. Mântuitorul mai zice

apostolilor: „Cela ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă şi cela ce se leapădă de voi, de mine se leapădă. Iar cela ce se leapădă de mine, se leapădă de cela ce m'a trimis pe mine". (Luca, X, 16).

Aceste trei trepte ierarhice alcătuesc în biserică: ierarhia bisericească sau clerul superior. În afară de diaconi, preoţi şi episcopi, mai sunt şi alţi slujitori în biserică: ipodiaconi, cântăreţi, anagnoşti şi paraclisieri sau palamari. Aceştia alcătuesc clerul inferior.

Episcopii, preoţii şi diaconii formează clerul de mir. In afară de acest cler, mai este şi clerul sau cinul monahal, compus din călugări.

Toţi arhiereii, episcopii, arhiepiscopii, mitropoliţii şi patriarhii sunt călugări.

Preotul călugăr se numeşte ieromonah, iar diaconul călugăr: ierodiacon. In clerul monahal mai găsim numirile de: protosinghel, egumen, stareţ şi arhimandrit. Sunt ranguri, care atrag după ele însărcinări de ordin administrativ.

Călugăria sau monahismul e respins de sectanţi.

3. Forma.

Forma acestei sfinte taine este această rugăciune pe care o rosteşte arhiereul punând mâinile pe capul primitorului: „Dumnezeiescul dar, care pe cele neputincioase le vindecă şi pe cele ce lipsesc le împlineşte, hirotoneşte pe (cutare) cucernicul ipodiacon în diacon, diacon în preot, sau arhimandrit în episcop, să ne rugăm deci pentru dânsul, ca să vină peste el darul Sfântului Duh".

4. Materia.

Este punerea mânilor arhiereului slujitor pe capul celui pregătit pentru a primi această taină. Însăşi numele tainei înseamnă: „punerea mânilor".

5. Săvârşitorul.

Este episcopul sau arhiereul pentru diacon sau preot.

Pentru hirotonia unui arhiereu se cer trei sau cel puțin doi arhierei.

6. Primitorul.

Sunt creștinii ortodoxi majori. De la ei se cere să n'aibă beteșuguri corporale, să fi avut o purtare bună, să nu fi suferit vre-o condamnare, să fie căsătoriți și, să fi absolvit seminarul. O hotărâre a Sf. Sinod, nu admite l-a hirotonie decât numai pe tinerii licențiați în teologie.

Cei înaintați la treapta episcopală trebuie să fie necăsătoriți. Să aibă dar primitorul: cuget bun și curat, știință și înțelepciune și să n'aibă cusururi trupești. Femeile nu pot primi această taină In vechime, erau în biserici și diaconese. Acestea însă nu erau hirotonite, ci primeau numai hirotesia, ca și ceilalți membri din clerul inferior.

Datoria lor era de a sta la ușa bisericii, de a ajuta pe clerici la botezul femeilor și păstrau ordinea în biserică, între femei. In Noul Testament se pomenește de diaconița bisericii din Cheghrees, Fivi, care a adus la Roma epistola sfântului apostol Pavel, adresată Romanilor.

Cu timpul însă, treapta aceasta s'a desființat.

La fel cu diaconesele de altă dată, sunt călugărițele starețe de astăzi, care prin hirotesie primesc dreptul de a conduce mănăstirile de maici.

Ele însă nu pot săvârși nimic din slujbele bisericești.

7. Roadele Tainei.

Se împărtășește primitorului ales harul dumnezeiesc pentru a predica Evanghelia și a săvârși sfintele taine și toate celelalte servicii, ce cad în sarcina celui hirotonit: diacon, preot sau arhiereu.

Harul primit la hirotonie nu se pierde niciodată. Taina nu se repetă. Cel hirotonit rămâne tot cleric, chiar dacă s'ar face vinovat de unele greșeli și ar fi oprit de autoritățile bisericești prin judecată legală de a săvârși cele sfinte. Harul nu se pierde nici când clericul a fost depus din treaptă, adică caterisit, potrivit canoanelor și legilor bisericești în vigoare.

Clericii catolici, cari trec la ortodoxie, se primesc în treapta pe care au avut-o. Numai cei protestanți și sectanți sunt hirotoniți, de oarece aceștia n'au taina preoției.

Episcopul, prin hirotonie, pe lângă puterea de a săvârși toate tainele și orice slujbă bisericească, mai capătă și dreptul de a conduce biserica, de a învăța Sf. Scriptură și, adunat în sinoade cu ceilalți episcopi ai țării, să dea legi bisericești, ca cea mai înaltă autoritate bisericească din stat.

8. Deosebirile între noi, rom-catolici și sectanți.

1. Rom-Catolicii. In privința materiei acestei taine, unii teologi de ai lor susțin, că este punerea mânilor; alții, înmânarea vestmintelor; iar o altă parte, că sunt și una și alta.

Ei cer de la toți clericii, fără deosebire, ca să fie necăsătoriți. Toți clericii catolici n'au soții, sunt celibatari.

2. Protestanții nu recunosc această taină. Nu admit ierarhia bisericească.

Diaconii, zic ei, erau numai niște servitori ai agapelor; dar noi știm, că ei erau ajutoarele episcopilor și preoților la orice slujbe bisericești. După ei, episcopii și preoții ar fi format o singură treaptă. In Faptele Apostolilor și în unele epistole ale sf. apostol Pavel—zic ei se spune câteodată presbitelor, episcopi, iar episcopilor, presbiteri, adică: bătrâni.

E drept, că se zicea presbiterilor,-episcopi, pentru cuvântul, că ei în parohiile lor sunt supraveghetori, după însemnarea cuvântului grecesc; iar episcopilor li se zicea presbiteri, pentrucă, de obicei, se alegeau dintre creștinii bătrâni. Deci, aveau numai numele comune, dar nu și însărcinările slujbei, care se deosebeau.

După ei, fiecare creștin bătrân, poate deveni pastor.

Sf. apostol Pavel însă, în epistolele sale spune destul de limpede, ce însușiri trebuie să aibă episcopul. Dovadă că, această taină exista pe vremea apostolilor.

Clement Romanul, părinte apostolic, în epistola sa către Corinteni, spune: „Apostolii predicând în orașe și sate, după un examen spiritual, pe cei dintâi dintre credin-

cioşi ii hirotinceau Episcopi şi diaconi pentru cei ce primiau credinţa".

Sfântul Ignatie, în epistola sa către Efeseni, zice: „Episcopii sunt hirotoniţi până la margininile lumei, după voinţa lui Iisus Hristos".

Ipolit zice despre treptele ierarhice: Episcopul să nu se trufească înaintea preoţilor şi a diaconilor, nici preoţii înaintea poporului; căci corpul Bisericii se compune din unii şi din ceilalţi".

Tertulian zice: „Nici o biserică fără episcop".

Ciprian la fel: „Ceea ce formează Biserica este poporul unit cu preotul şi turma supusă păstorului; iată pentru ce trebuie să ştiţi, că Episcopul este în Biserică şi Biserica în Episcop şi că oricine nu-i în comunicare cu episcopul, nu-i nici în Biserică". [1])

Sfântul apostol Pavel ii zice lui Timotei: „Până ce voi veni, ia aminte la cetire, la mângâere, la învăţătură. Nu fi nebăgător de seamă de darul ce este întru tine, care ţi s'a dat prin prorocire cu punerea mânilor preoţiei". (I. ep. IV, 13—14),

E destul de lămurit, dar, că sectanţii şi în această privinţă s'au rătăcit de la adevărata învăţătură a Bisericii.

Când apostolii au hirotonit episcopi, preoţi şi diaconi, numai încape nici o îndoeală, că aceste trepte în Biserică vin de la însuşi Mântuitorul şi deci, sunt de origine dumnezeiască.

7. TAINA SFÂNTULUI MASLU.

1. Numele.

Taina sfântului maslu este acea taină a Bisericii creştine ortodoxe în care, prin ungerea trupului cu untdelemn sfinţit, prin rugăciunile preoţilor, se împărtăşeşte

1) Ec., Şt. Călinescu, op. cit.

creştinului credincios harul dumnezeiesc pentru a se vindeca de boalele sufleteşti şi trupeşti.

2. Întemeietorul.

De obiceiu, de boalele sufleteşti, adică de păcate, creştinul se vindică prin taina pocăinţei şi a sfintei Impărtăşanii. Dar, în Biserica Mântuitorului mai este încă un mijloc de vindecare pentru cei bolnavi trupeşte, pentru cei ce zac greu la pat. E taina aceasta. Ea are de scop, de a vindeca şi boala trupului pe lângă cea a sufletului. Ea-i aşezată de Mântuitorul, care a poruncit ucenicilor săi să o săvârşească, ungând pe bolnavi cu untdelemn: „Şi eşind ei propoveduiau ca să se pocăiască. Şi draci mulţi scoteau şi ungeau cu untdelemn pe mulţi bolnavi şi-i tămăduiau". (Marcu, VI, 12—13).

Mântuitorul a dat acestei ungeri carater de taină, căci sf. apostol Iacob zice: „De este cineva bolnav între voi, să cheme preoţii bisericii şi să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Şi rugăciunea credinţei va mântui pe cel bolnav şi-l va ridica pe el Domnul şi de va fi făcut păcate, se vor ierta lui". (Iacob, V, 14-15).

De asemeni şi sf. apostol Pavel zice:... „pentrucă unde s'a înmulţit păcatul, a prisosit darul". (Rom, V, 20).

Apostolul Iacob nu are în vedere vr'un medicament oare care, după cum greşit, cred sectanţii, căci el vorbeşte de untdelemn sfinţit şi apoi, o doctorie nu poate fi bună la orice fel de boală.

Tot din cuvintele sale mai vedem, că el nu ne dă un fel de părere sau de sfat, ci vorbeşte de o lucrare sfântă care trebuie, la nevoie, să se săvârşească pretutindeni în lumea creştină. Şi, cum sf. apostoli n'au învăţat şi n'au rânduit nimic de la ei, ci numai ceia ce au auzit sau le-a poruncit Învăţătorul lor, e o dovadă, că taina aceasta e rânduită de însuşi Mântuitorul.

Taina aceasta n'o au numai catolicii, ci chiar şi ereticii din răsărit.

Nestorienii şi Monofiziţii, cari s'au despărţit de Biserică din veacul al cincilea şi pe care ea i-a condamnat la sino-

dul III și IV ecumenic. Deci, în veacul al patrulea, taina se săvârșia în întreaga Biserică.

3. Forma.

Este rugăciunea citită de șapte ori bolnavului în timpul ungerii de către preoții slujitori: „Părinte sfinte, doctorul sufletelor și al trupurilor cel ce ai trimis pe unul născut Fiul tău, Domnul nostru Iisus Hristos, să vindece toată boala și din moarte să mântuească, tămăduește și pe robul tău (cutare) de neputința trupească și sufletească ce l-a cuprins și fă-l să vieze cu darul Hristosului tău, pentru rugăciunile"... (Evhologiu).

4. Săvârșitorul.

Este episcopul și preotul. Pentrucă apostolul nu zice pe preotul, ci pe preoții biserici, s'a obișnuit, ca această sfântă taină să fie săvârșită de către 7 preoți, iar când nu se pot aduna atâția, atunci să fie cel puțin 3 sau 2; iar în cazuri grele, o poate săvârși chiar unul singur, însă trebuie să citească toată slujba.

Apostolul Iacob n'amintește de episcopi, pentruc'a știut, că ei sunt ocupați cu treburile dregătoriei și că nu vor putea să meargă la toți bolnavii.

5. Primitorul.

Este creștinul ortodox bolnav. Pentruca acesta să se poată împărtăși de binefacerile acestei taine, el trebuie să-și mărturisească păcatele la duhovnic.

E obiceiul însă, în multe părți, ca taina aceasta să se săvârșească și celor sănătoși, la cerere și, numai în cazuri grele, ca: la întristare și pagubă mare, în timp de secetă și de cumpene, precum și în Miercurea și Vinerea Sfintelor Patimi, când preoții ung cu untdelemn sfințit pe credincioșii de față.

6. Roadele Tainei.

1. Vindecarea de boalele trupești. Bolnavii, dacă au credință tare, câteodată, ei se vindecă de boale. Deși pri-

torii tainei nu se însănătoşează întotdeauna, cu toate acestea, ei simt o mare uşurare. Se întăresc apoi în răbdare, ca să poată suferi mai departe durerile boalei până la capăt. Ca şi dreptul Iov. Inchid ochii, şi primesc sfârşitul cu sufletul împăcat şi uşurat.

Căci, dacă toţi s'ar însănătăoşi, atunci cine ar mai muri ?! Legea firii este, ca tot omul să dea tribut morţii cu trupul său.

Mântuitorul ne spune : „Intru răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre". (Luca, XXI, 19).

Tot sf. apostol Iacob spune : „Luaţi pildă de patima rea fraţii mei, şi de îndelungă răbdare, pe proorocii cari au grăit în numele Domnului. Iată, fericim pe cei ce au răbdat. Răbdarea lui Iov aţi auzit şi sfârşitul Domnului aţi văzut ; că mult milostiv este Domnul şi îndurat". (Iacob, V, 10-11).

2. Iertarea păcatelor. In „Mărturisirea Ortodoxă" citim : „Cu toate că nu totdeauna se dobândeşte vindecarea trupului, dar iertarea păcatelor sufletului totdeauna urmează la cel ce se pocăieşte". (pag. 108).

Când bolnavul din pricina slăbiciunii nu-şi poate mărturisi toate păcatele, atunci preoţii în picioare se roagă în numele Bisericii, ca Dumnezeu să aibă milă de el şi să-l ierte, ca pe sf. apostol Petru, ca pe desfrânata, ca pe vameşul, etc.

7. Deosebirea între noi, rom-catolici şi sectanţi.

1. Catolicii. De prin veacul al 12-lea ei, s'au abătut dela vechea practică a Bisericii şi în privinţa acestei taine. Au început a săvârşi taina numai când bolnavii sunt în agonie ; adică, când ei se luptă cu moartea.

De aceia, ei au şi numit taina aceasta: „ungerea extremă", adică: ungerea cea mai de pe urmă.

La ei untdelemnul se sfinţeşte de către episcop, iar preoţii numai ung cu el pe cel bolnav. Din cuvintele sf. apostol Iacob, nu iesă aceasta ; ci, că untdelemnul se sfinţeşte de către preoţii slujitori şi nu mai înainte, ci odată cu rugăciunile şi celelalte rânduieli ale tainei.

2. Sectanții. Nu primesc nici taina aceasta. Ei zic, că sf. apostol Iacob ne recomandă un fel de vindecare medicală, sau că-i vorba în cuvintele sale, de o tămăduire anumită. Ei n'au dreptate. Untdelemnul, e drept, ar fi putut servi de medicament; dar, oare la tot felul de boale?! Și, apoi, pentru vindecări minunate, miraculoase, nu era nevoie de nici un fel de materie văzută.

Pentru oamenii de bună credință însă, cuvintele apostolului Domnului sunt destul de lămurite. Sectanții numai le tălmăcesc greșit, după bunul lor plac. Când știm câte învățături greșite cuprinde înteaga lor tălmăcire asupra Sfintei Scripturi și că mai resping și Sfânta Tradițiune, lucrul acesta nu-i de mirare.

Să ne rugăm dar lui Dumnezeu, prea bunului și mult îndouratului nostru Tată Ceresc, ca să le lumineze mintea și, ca pe oile cele rătăcite, să-i aducă la adevăratul staul, la Biserica Fiului său, mai înainte de sfârșit.

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITARA

CUPRINSUL CĂRȚII

Cuvânt înainte

CAP. I.
DESPRE SF. TAINE IN GENERAL

	Pag.
1. Intemeietorul sf taine	7
2. Numărul sf. taine	8
3. Când s'a statornicit numele și numărul de 7 al sf. taine	11
4. Ce învață protestanții despre st. taine	12
5. Sfânta Tradițiune și tainele	13
6. Câte lucruri se cer la o taină	14
7. Insușirile tainelor și scopul pentru care au fost înființate	14
8. Săvârșitorul tainelor	15
9. Primitorul tainelor	16

CAP. II

1. Taina Botezului.

1. Botezul în Legea Veche	17
2. Intemeietorul	17
3. Trebuința tainei	18
4. Forma văzută și materia	19
5. Săvârșitorul	20
6. Primitorul	21
7. Nașii	23
8. Botezul dorinței și botezul sângelui	23
9. Deosebirea între noi, romcatolici și sectanți	24

2. Taina ungerii cu sf. Mir.

1. Numele tainei	25
2. Intemeietorul	27
3. Forma văzută	28
4. Săvârșitorul și primitorul	28
5. Roadele tainei	28
6. Când se repetă taina	28
7. Deosebirea între noi, catolici și sectanți	29

3. Taina sf. Impărtășiri.

1. Numele tainei	30
2. Intemeietorul	30
3. Forma tainei	30
4. Materia tainei	33
5. Prefacerea pânei și a vinului	33

Pag.

6. Roadele sfintei Impărtăşanii 34
7. Săvârşitorul 35
8. Primitorul 35
9. Sfânta Impărtăşanie ca jertfă. 36
10. Deosebirea între noi, catolici şi sectanţi . . 37

4. Taina pocăinţei.

1. Numele 39
2. Intemeietorul 39
3. Forma văzută 40
4. Materia 40
5. Primitorul 41
6. Roadele tainei 43
7. Deosebirea între noi, catolici şi sectanţi. . 43

5. Nunta.

1. Numele 44
2. Intemeietorul 44
3 Forma tainei 46
4. Materia 46
5. Primitorul 47
6. Săvârşitorul. Naşii 47
7. Foloasele tainei 47
8. Deosebirea între noi, catolici şi sectanţi . . 48
9. Repetarea tainei 48
10. Desfacerea căsătoriei. 49
11. Biserica opreşte căsătoria între rude . . . 49

6. Taina preoţiei.

1. Numele. Felurile preoţiei. 52
2. Intemeietorul 53
3. Forma 55
4. Materia 55
5. Săvârşitorul 55
6. Primitorul. 56
7. Roadele tainei 56
8. Deosebirea între noi, catolici şi sectanţi . . 57

7. Taina sfântului maslu.

1. Numele 58
2. Intemeietorul 59
3. Forma 60
4. Săvârşitorul 60
5. Primitorul 60
6. Roadele tainei 60
7. Deosebirea între noi, catolici şi sectanţi . . 61

BIBLIOTECA UNIVERSITATII

DE ACELAŞ AUTOR:

		Lei. B.
1.	Luxul la sate. Iaşi, 1914	0.20
2.	Războiul în Bucovina şi Galiţia. Iaşi, 1915 .	0.50
3.	Preoţimea şi armata. Iaşi, 1915 . . .	0.50
4.	Învăţături şi sfaturi. Dorohoi, 1916. . . .	1.—
5.	Învăţăminte din război. Iaşi. 1919 . . .	2.—
6.	Un îndemn pentru reclădirea unei biserici şi construirea unei case parohiale. Iaşi. 1919 .	2.—
7.	Cuvinte către ostaşi, (Recomandată Coruprilor de către Marele Stat Major al Armatei cu ord. No. 105/921). Iaşi. 1921	7.—
8.	Bolşevismul în lumina satelor. (Autorizată pentru a se desface la Corpuri de către Marele Stat Major al Armatei, cu adresa No. 1963 din 1922; recomandată Corpurilor de către Comandamentul Militar al Basarabiei cu ord. No. 1703/932; recomandată preoţilor din Mitropolia Moldovei şi Sucevei cu ord. No. 3000/922. Iaşi. 1921	3.—
9.	Cântece ostăşeşti culese de pe front. (Autorizată pentru a se desface la Corpuri de către Marele Stat Major al Armatei cu ord. No. 2931/922. Iaşi. 1922	5.—
10.	Din războiul de reîntregire, note şi impresii din campania 1916—1918. Premiată de Academia Română cu 3000 lei din Marele premiu Dr. C, Păcuraru-Bianu ; premiată cu 2000 lei de către Societatea Scriitorilor Români).Iaşi. 1923.	25.—
11.	In slujaa steaguiui. Iaşi. 1925 . . .	6.—
12.	In luptă cu adventiştii. Iaşi. 1925 . . .	6.—
13.	Din faţa altaruiui. Iaşi. 1925. . . .	40.—
14.	Din umbra satelor. Iaşi. 1936 . . .	16.—
15.	Imnuri—Note—Impresii. Iaşi. 1926. . .	40.—
16.	George Enescu—Contribuţiuni la cunoaşterea vieţii sale, cu 16 figuri în text. Iaşi 1927 .	40.—
17.	Un gest de solidaritate preoţească. Iaşi. 1928.	25.—

Lei. B

18. Cazanul cu rachiu, piesă în 3 acte, M-rea Neamţu, 1928. . . . . 15.—
19. O vizită la M-rea Neamţu şi Secu; 1928 . 10.—
20. Păcatul furtului. 1929 , , , , 6,—
21. Îndemnuri pastorale, Iaşi. 1930 . . . 12.—
22. Pocăinţa unui ocnaş. M-rea Neamţu. 1931 . 5.—
23. Monografia parohiei Sf. Atanasie şi Chiril cu biserica filială „Vulpe" cu 25 figuri în text. Iaşi. 1934. . . . . 50.—

In „Editura Românească G. Iliescu", Bucureşti. din Colecţia Basmelor Românilor, au apărut:

24. Fata de împărat fără noroc. No. 1 . . 3.—
25. Murăruş şi Zâna zorilor. No. 2 . . . 4.—
26. Povestea proştilor. No. 3 . . . . 4.—
27. Ciocârtici finul lui Dumnezeu. No. 4—5. . 6.—
28. Răpirea fetei de împărat. No. 6, 7. 8, . . 10.—

*

Didactice:

29. Istoria Sfântă a Vechiului şi Noului Testament pentru cl. I-a secundară. Iaşi. 1935. . . 57.—
30. Parabolele şi Învăţămintele Domnului nostru Iisus Hristos pentru cl II-a secundară, Iaşi, 1935 54.—
31. Istoria Bisericească Universală cu noţiuni de catehism şi liturgică pentru cl. III-a secundară, Iaş, 1935, ... 45.—
32. Istoria Bisericii Române pentru cl. IV-a secundară, Iaşi. 1935. . . . . 72.—

BCU TRADITIONAL LIBRARY

A552

28 MAI 19

BCUIAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BANASTHALI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY